

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXI.
Kranj, 24. decembra 1937

št. 52.

Izhaja vsako s. boro.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrtletno 10 Din.

Božično pismo

Najprej se Ti seveda prav lepo zahvalim za vsa voščila. Tudi jaz se praznikov veselim, šel bom za tri dni domov. Lepo bo. Spet se bomo sestali vsi v naši družini, to bo spet tisti redki dogodek, ko bomo vsi doma. Saj smo tako razstopeni po vsem svetu, za praznike bomo pa le skupaj. Praviš, da bož letos imel nove jaslice. Odkrito Ti povem, da se jaz prav tega tudi najbolj veselim. Kot otrok sem jih delal in zdaj, ko sem odrasel, imam s tem še več veselja. Pa polnočnica in tako naprej. In tista domačnost, ki je v družini za praznike, te ga ni nikoli.

Pa bom ostal kar pri božiču. Veš, tako se mi zdi, da stojimo vsi skupaj božiču samo ob strani. Da gledamo vse skupaj samo kakor teater, kjer kupiš vstopnico in potem gledaš. Jaslice, polnočnica, kadilo, petje v cerkvi, izložbe, božično drevo voščila, prireditve in obiski, vse to se mi zdi, nam kar zabriše glavno misel in človek ne najde niti časa, da bi se malo zamislil, kaj je prav za prav božič. In potem, če še premisliš vse to naše življenje, vse to pehanje za kruhom, če gledaš po cesti te mrke in izpitne obaze, to mrzlo vrvenje, pa pomisliš zraven na vso toploto praznikov, na velike skravnosti, ki se jih spominjam, na Boga, ki se je rodil, na srečo. ki nam jo je prineslo božje Dete, pa se skoraj moraš vprašati: kje pa je božič? Kje pa je tista skravnost? Kje pa je Bog, ki je prišel na zemljo? Saj ni podobno, da smo odrešeni, saj ni nikjer tiste sreče, ki jo je Bog prinesel, saj nikjer ni tistega miru in zadovoljstva? Jaz vsaj imam vselej ta vtiš, kadar pridejo božični prazniki. Ali ni res, da je pri vseh slovesnostih in pri vsej domačnosti vendor le silno malo res božičnega, vse ostane samo pri zunanjostih, vse je, kakor sem že rekel — teater.

To je prav za prav bridka ironija na vse skupaj, pa žal je prevečkrat res tako. Pa pojdi med ljudi, pa govori z njimi, pa jih malo premisliš in opazuj — ali kdo misli na Boga? Ali kdo ve, kaj se pravi, da se je Bog užovečil, da je sam neskončni Bog prišel na svet tako, kakor se rodi otrok v bajti pri brzoposelnem? Ali kdo na to pomisli? Ali kdo pomisli, da se je Bog janj rodil, da je prav radi njega prišel na svet? Saj sva ob prilikih že govorila o tem in sam si rekel, da se Ti vse to čudno zdi, čeprav ne dvomis, da bi to ne bila resnica. Po tvojem je treba za tako umevanje božiča imeti nekaj vere, tiste pristne, otroške vere, ki se današnjemu človeku upira. Saj je to res. Vere je treba, to se samo po sebi razume in prav zato, ker svet vere nima, prav zato mu je pa božič z vsemi skravnostmi, z vsem ča-

rom in z vso resnico vred samo teater in to nevernemu človeku mora biti.

Po mojem mnenju pa, če bi kdo vse to premisli, bi moral verovati, bi moral čutiti nekaj več, kakor samo to zunanje, kar vsak dan vidimo in doživljamo, moral bi se poglobiti vase in vse to premisli. In končno bi človek tudi o Bogu, ki ga danes ne pozna, sodil čistu drugače. Kako pa misliš, da si današnji človek predstavlja Boga? Verjeni mi, dobro poznam ljudi tudi s te strani. Ljudje misijo, da je Bog kakor stražnik, ki s palico čaka, da te bo zalotil in te kaznoval. Pregrobo si predstavljamo Boga, zato pa pravijo, da drži s kapitalistom, da je buržuj, da je ne vem kaj. Ali si že slišal tako govorjenje o Bogu? Že, kajne. No, pa premisli, da se je Bog rodil reven in zapuščen in da ničle izmed nas ni bil tako reven in ni bil toliko preganjan kakor on! In mi smo končno kako kazem tudi zasluzili, on je bil nedolžen in brez vsakega greha. Ali je zase trpel to uboštvo? Ne, za nas je trpel, za nas je prišel na svet, za nas je preil svojo kri! Tega ne pomislio ljudje, da je Bog ljubezen, jasna in očita ljubezen in zato ga tudi sami ne ljubijo, ker ga ne poznajo ali ga nočejo poznati. Vidiš, tole sem Ti hotel povedati. Saj sva o tem že govorila, pa sem se prav zdaj spomnil spet, ko mi pišeš, da si si umisliš letos nove jaslice. In končno so te stvari, ki jih prav za prav človek vselej ve, a pomisli tako malokrat na. Vse kar je zunanjega, pa naj bo to v cerkvi, naj bo to zvonenje, naj bo božično drevo, naj bodo jaslice, naj bo običaj, naj bo domačnost v hiši, vse to nam mora biti sredstvo, ki nam bo pomagalo, da božič ne bomo samo gledali kakor igre v dvorani, ampak da božič živimo, da ga v svoji notranjosti doživljamo in ves smisel je prav v tem. Če bi vsi tako božič praznavali, potem bi pač bil lep, potem bi bili res vsi ena družina zbrana pred jaslicama, potem bi čutili bližino božjo in naša vera bi

Joža Vovk:

Nocoj to noč . . .

Povsod je zima in mraz.
Luči po sobah tako mrzlo gore.
Predolga so pota, pretrde ceste,
še brat je prevečkrat le tujec pri nas.

Hrupno se ustavlajo sive tovarne,
kot da je nekaj v kolesu zašlo,
v izložbah baha se zlato in srebro,
o, hiše poglej, saj to so kasarne!

Nekdo med reflektorje lučko prižiga,
drobno in skromno noč — v sveto noč,
iz kletve in joka molitev se dviga
noč — v sveto noč...

Kaj — tudi k nam gre božična skravnost,
kaj — tudi pri nas naj se Kristus rodi?
Naš Betlehem poln je — same tovarne,
povsod trgovine so in magazini,
garaže, skladišča še v kletni globini,
lokali so polni in sobe za tuje oddane,
pri nas ni prostora noči,
brž vrata zaprite, ker mraz gre v sobane!

O, božji Izgnanec...!
Za vse milijone noči se rodiš,
za vse milijone težak je kriz,
za vse milijone noči je sveta noč,
za vse milijone...

Mar res je utrnilo v nas srce?
Mar res nas prečudne luči slepe?
Mar več ni za jaslice v kotu prostora
in v sreči vsaj tihega, skromnega kota?
Naj res nam bo tujec še — Bog?

bila res lepa in lahka. In še nekaj bi bilo: Potem bi nam vera narekovala življenje in ne narobe.

Te misli sem Ti hotel za praznike povediti in kdorkoli si, pred jaslicami, pred božjim Detetom sva brata, sprejmi jih kot moje božične darilo in voščilo.

Gradbena živahnost v Kranju

Po tolikih letih mrtvila v Kranju smo opazili letošnje leto v Kranju močno razgibanost v gradbeni smeri. Na vseh koncih mesta so vstajale nove stavbe, ki so dovršene ali pa vsaj na pol, bodisi privatne ali javne. Kako je prišlo enkrat do tega predramljenja, je težko reči. Vzrok kriti v gospodarstvu je tudi nedelavnost in z njo zmanjšan krogotok denarja, kar je postal jasno tudi merodajnim finančnim krogom v državi. Prišlo je do milijardnega državnega posojila, od katerega bo dobil Kranj okoli 5 milijonov dinarjev za ureditev glavne dovozne žile, državne ceste od Gašteja do savskega mostu.

V tem predelu je letos mrgolelo delavcev, ki so v nekdajnem savskem bregu, pod stražiško ravnino gradili novo cesto. In še danes, kljub najslabšemu vremenu, delo ne stoji. Občudovanja vredna je vstrajnost podjetja, ki je, kar povdarnamo, domače-kranjsko. Še bolj pa moramo občudovati izdržljivost delavstva, ki v najhujši brozgi, blatu in dežju razkopava breg in razvaja material v napis. Sezonski delavec je vesel, da ima zasluge do Božiča, ker ga še čakajo meseci brez denarja. Nasip se pomika stalno proti savskemu mostu. S to preložitvijo bo izravnal zloglasni gajoški klanec, ravnina pred železniškim prehodom bo izrabljena in tako bo z napisom dosežen enakomeren vzpon do Gašteja. Najvažnejša pridobitev za sodoben promet pa je nadvoz nad železniško progno, ki je eden najlepših objektov v kranjski okolici.

V začetku del so ljudje zmajevale z

glavami: ne gre kakor bi moral to iti, naši tehniki in podjetniki naj se gredo učiti v Italijo in Bog ve kam še; vendor je jasno, da je na tako majhnem prostoru težko zaposlitvi več delavstva in pospešiti delo. Seveda pa je treba povdariti, da domača podjetja res nimajo sredstev za velike investicije strojev, milijonsko delo v Sloveniji pa je zelo redka pričakan.

Velike težave je delal pri gradnji teren, labora, ki razpadla na zraku. Potrebiti so bili ogromni podporni zidovi, ki so razčlenjeni v stebre in zaključeni z oboki. Podporni zidovi so bili pred par dnevi zabetonirani in sedaj se že vrši izkop za brežine bregov, ki so naklonjene z enakomernim naklonom. Nova cesta bo popolnoma končana nekako do konca prihodnjega poletja.

Želeti bi bilo samo, da ne ostane samo pri tem začetku ureditev državne ceste v Kranju, čakajo še veliki problemi: razširitev savskega mostu, Jelenov klanec, ki danes še nimajo rešitve ne v tehnični in ne v finančni strani. Čas bi res bil, da enkrat dobimo popolnoma realen načrt za te modernizacije, drugače bo gorenjska cesta postala v Evropi splošno znana: en kos najmoderneje urejen, zopet malo razbiti gramozne ceste, hudi klanci in zopet nekaj kilometrov manj trpežne asfaltne prevleke.

Napotimo se torej od ozega sivskega mostu po Jelenovem klancu, ki je včasih po novem snegu z vozili popolnoma zatrpan, v Kranj na Mestni trg. Pred dobrim mescem smo srečevali na občinskih cestah težko lokomotivo. Parni

cestni valjar je ustvarjal kranjsko asfaltno cestišče, ki je izključno kranjski patent. Občinska uprava je dala vse važnejše ceste posuti z zelenim porfirnim gramozom, ki je zelo trd in se hitro ne obrabi. Za nekaj časa bo na občinskih cestah manj blata, dokler ne bo občinska uprava izvedla asfaltiranja svojih cest, kar ima v načrtu, vendar mora izvesti prej najnajnjejsa dela. Če bi se človek oziral dolgo okoli bi maršikaj opazili: telefonski in drogovski električni stoji na ulicah, kanalizacija je pomanjkljiva, hodniki za pešce nemogoči itd. in se mora upravičeno vprašati, kaj neki so Kranjčani delali tokrat. Novo šolo grade letos, most preko Kokre tudi, kar je bilo aktualno že toliko časa.

Po ovinku, mimo letos zgrajenega hotela Evropa, ki bo po svoji bariji in višini v bodoče zaščitnik starega Kranja, pridemo do največje kranjske pridobitve: novega lesenega mostu preko Kokre na hujanskem stran. Če bi vremene nagajalo bi v tem času lahko že z vozom prešli preko Kokre, vendar sta sneg in dež delo stalno oviral takoj, da bo most popolnoma gotov še čez mesec dni. V glavnem je most že dogradjen, zunanji deli lokov so že položeni, predalčni nosilec s prečniki, na katere pridejo mostnice, je že nameščen. Preko cele konstrukcije je streha pokrita s salnitro opeko. Manjka samo še notranji deli lokov, mostnice in druga manjša dela. Zanimiv posel bo spuščanje skoraj 30 metrov visokega odra, ki ga bodo postopoma spuščali v Kokre in les lovili pred Polakovim jezom. Ker je torej celotna stavba pokrita, se bo delo nadaljevalo tudi v največjem snegu in bo most pripravljen za bodoče stavbno sezono, ki bo gotovo živahn na levem bregu Kokre, kjer je svet kakor nalašč za stavbne parcele.

S tem mostom je omogočena razširitev središča Kranja, ki je vezan na takozek prostor, kajti 85 metrov dolg most ni nikaka razdalja, v par minutah bo mogoče priti do najvažnejših lokalov. Za drugo leto je v načrtu izmera in določitev trase banovinske ceste, ki bo vezala Čirčice s Primskovim. Veliko osebrega in lažjega tovornega prometa do treh ton bo usmerjenega v Kranj preko tega mostu radi ovinkov in strmin sedanjih dovozov. Prometni vozec pred Staro pošto bo precej razbremenjen. Jasno je, da bo naselbina zlasti zaradi omenjene cestne zvezle rastla in se razvijala, ker bodo podani vsi pogoji. Ta most je le kažipot razvoja novega Kranja. Javna poslopja, kakor sodišče in urad okrajnega načelstva so tako starinski, da niso več primerni, ne v higieniskem in ne v prestižnem oziru zahtevajo novega časa. Idealni stavbni prostori za ta poslopja se nahajajo na hujanskem strani. Čas sam bo prinesel potrebo in zahteo po normalnem mostu za vse tovore, kajti danes je težko zagovarjati nujnost takega objekta, ko je hujanska ravnina še prazna.

Gradbeni stroški mostu so z ozirom na pridobitev zelo majhni, 300.000 dinarjev, je pa konstrukcija zelo ekonomična, projektirana od priznanega strokovnjaka. Lep pogled na most in oder je oddalec iz vlaka, ko vozi mimo divje ostro zarezane kokrske doline pri izlivu v Savo. Vsa prečna ploskev doline je preprežena z lesovi, tujec bi mislil, da

je to železna konstrukcija, tako je vse vitično in elegantno.

V zvezi z dostopom na most bo treba Strossmajerjev trg pri farni cerkvi urediti. Betonsko stavbo za motorno črpalko in kostanje okoli nje je treba odstraniti, ker bi bili za varen promet na most občutna ovira. Pa tudi v estetskem oziru kostanji in pusta stavba prav nič ne spadajo na tisto mesto.

Drugo leto nameravajo Ljudski dom pri župnišču razširiti in dvigniti za eno nadstropje ter dozidati še eno pravo gledališko dvorano. Ljudski dom dobi torej novo fasado, ki bo v okras celemu trgu. Ta kranjski kotiček obeta biti v doglednem času eden najživahnejših in najlepših.

Podajmo se sedaj na Cojzovo cesto, ob kateri je zrastlo letos tudi nekaj novih stavb. Samo nekaj besed o tej cesti. Na tej cesti je prepovedan promet s kolesi in vozili, vendar ni mogoče napraviti reda, ker je to naikrajša zveza od koškega mostu v Kranju. Cesto je treba razširiti, narediti hodnike za pešce ter pripustiti promet z lažjimi vozili, recimo do treh ton, zlasti ker stoji ob cesti nova šola. Škoda bi bilo izgubljati beseede o razširitvi in postaviti novih prostorov tovarne Semperit. Povdramo samo, da v središču mest tovarne ne spadajo, zlasti pa ne take vrste. Kake ugodnosti nudi tovarni ravno ta prostor, je pa zelo težko razumeti.

Levo in desno takoj od tovarne sta bili letos postavljeni dve novi vili izražitih slogov. Ena, dr. Sabotijev dvorec v stilu staronemških gradičev s tipič-

nim stolpičem, vpliva v celoti zelo prijetno in umerjeno, razbjija pa harmonično v poikrogu prizidana veranda na težkem stebrovju. Zdrževati praktično plat z estetsko je včasih težavna zadeva. Kranju bo ta dvorec v okras, ker višinske razmere bližnje okolice ne omogočajo zgraditev novih stavb drugih stilov v neposredni bližini in bo z urejenim vrtom tvoril lep zaključek bloka med Cojzovo in Tyršovo cesto. Pravo nasprotje tej je Božičeva vila na robu koškega brega, v modernem slogu, z ravno streho, z lepimi linijami, vse v bogati izdelavi. Nekote pride človeku na misel ali spada ta arhitektonika oblike v okvir naših gora. Na morski obali ali na velikih ravninah bi bil ta najprimernejši. Arhitekti naj upoštevajo prvenstveno domače razmere, iščijo oblike z narodnimi motivi in vzgajajo publiko, da ne bo posegal po tujih rešijah in prenašala oblike, ki ne spadajo v našo pokrajino.

Tako smo prišli do zadnje postaje do nove ljudske šole. O tej je bilo pa že toliko napisanega, da ni več mnogo povedati. Šola je, kakor je bilo pogojeno z graditeljem, pod streho, ki je tudi že krita z opeko. Dela za notranjo ureditev so že oddana. Gradbeno podjetje je imelo velike težave ugoditi roku naprave, ko je stalen dež ali sneg oviral napredek, del in torej ni težko razumeti, da so morali uporabiti tudi praznike za pokrivanje strehe, ker je bilo res nujno delo in bi notranji deli trpeli, če bi ostala stavba brez strehe. Ob najhujših nalivih in gostem sneženju je bilo opa-

zovati postave delavcev, ki so vršili svojo dolžnost.

Ko bo šola drugo leto v obratu, se bomo še zavedali, kako prepotrebno delo je pokrenila občinska uprava. Ko se bodo selili otroci iz sedanjih tesnih, nekulturnih prostorov v novo lepo poslopje, bo za ves Kranj na levici in desnici svetla in veliki praznik.

Poleg teh večjih del je bilo opažati tudi mnogo manjših, nastajale so nove hiše, vršile so se adaptacije in popravila fasad, popravljale so se ceste, skratka stavbna sezona je bila lejos na višku.

Mnogo bo doprinesel k obnovi Kranja sodoben regulacijski načrt, ki se nahaja v ministrstvu radi odobritve. V načrtu so označene točno smeri razvoja novega Kranja. Spremembe, ki bodo nastale vsled čisto stavnih potreb, bo mogla občinska uprava prilagoditi le s pomočjo strokovnjaka, inženirja. Tudi vsa ostala dela, kakor obnova kanalizacije,

Za božične praznike
LURD
V ZARJI SVOJIH
ČUDEŽEV
Kino
„NARODNI DOM“

Se priporoča
Valent. Hvala, Kranj

modernizacija občinskih cest in hodnikov bodo morala biti stalno v rokah strokovnjaka. Nujno je torej, da občinska uprava že prihodnje leto sprejme v službo inženirja.

Enotnost smeri in spojitev sil

Ni brez velikega vzroka in pomena, da zadnja leta Papež Pij XI vedno z večjim povdankom opominja v svojih okrožnicah vse katoličane k edinstvu mišljenja in delovanja. Naj navedemo le nekaj misli iz apostolskega pisma, ki ga je letosno leto pisal sv. oče mehiški škofom:

„Vsak kristjan, ki se zaveda svojega dostenjstva in ki čuti svojo odgovornost kot sin Cerkve in ad mističnega telesa Kristusovega — množica nas smo eno telo v Kristusu, posamezni pa udje med seboj (Rim. 12, 5) — mora priznati, da mora med vsemi udi tega telesa obstojati neka medsebojna življenska vez in skupnost interesov.“

Couch zefe, otomane, divane
in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno
V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Otdot izhajajo za vsakega posameznika dolžnosti napram življenu in rasti vsega organizma, „da se tako zida telo Kristusovo“, otdot tudi uspešen prispevek vsakega vda k poveljivanju glave in njegovega telesa. (Ef. 4, 12-16). —

Na to polagamo največjo važnost, da se ustvari ona enotnost smeri in pa spojitev sil, ki sta nujen predpogoj roditvenosti katoliškega apostolata. Rotimo z vsem srcem dobre katoličane v Mehiki, naj visoko cenijo in ljubijo pokorščino in disciplino. Kdor uboga le nerad in kakor prisilen ter daje duška svoji notranji nevolji s pikrim kritiziranjem predstojnikov in svojih sodelavcev ter vsega, kar ni po njegovih zamisli, odgovna božji blagoslov, lomi moč discipline in podira tam, kjer bi bilo treba graditi“.

Končno vsem mehiškim katolikom kliče sv. oče s sv. Pavлом: „Da ohranite edinstvo duha z vezjo miru; eno telo, en duh.“

Podobno je zapisal tudi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman v svoji novoljetni poslanici za I. 1937:

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem

JOŽE VIDMAR, manufaktura
„PRI BAJŽELNU“
Centrala KRANJ podružnica TRŽIČ

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve oblike, ker so dobre in poceni

T I V A R O B L E K E

Mimica Zagorska:
Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415, v dobi kmetskih uporov na Gorenjskem.)
(Dalje)

„Reveži so kakor mi, ali pa še bolj. Saj sem rekel: prave roke ni, da bi vodila punt.“

„Kaj pa Kmetска zveza? Ali si priglasil tudi nas k nej?“

„Ne zanašajmo se nanjo, ker nam ne bo prinesla rešitev. Priglašeni smo, toda koristi ne pričakujmo od tega. „Kmetска zveza“ bo zahtevala od nas le denarjev, pomagala nam pa ne bo. Saj pravim, da imajo vodstvo v rokah ljudje, ki jim ne moremo prav zaupati. Premalo poguma imajo, da bi kaj drznega v obenem pametnega storili.“

„Torej ne smemo upati od nikoder pomoći?“

„Samo na svojo pest se še moremo zanesti. Pritožbo smo napisali, ugolidili nam niso, zdaj velja samo še boj.“

„Se so ljudje premalo pripravljeni,“ je dvomil Klander. „Vse se skriva, nihče ne upa stopiti na dan. Na dvojno pomoč se moremo zanesti: na cesarja in na Boga.“

Krofasti krojač se je poročil v pomuzni.
„Cesar je daleč in nebo je previšoko, da bi nas Bog slišal.“

„Kaj meniš s tem?“

„Tole! Če nam škof, ki je vendar cerkveni gospod, ne more ali noče pomagati, se bo cesar še toliko manj menil za nas. Bog pa je tako za nekaj časa obrnil pogled od Kranjske vojvodine, da nas spokori za grehe, ki so jih storili še naši dedje in očetje.“

„Da.“

„Torej se moremo zanesti le še nase?“

Klander je pomisliš, potem je pa pokimal.

„Prav. Naj pa boj velja.“

Zagledal se je v pisano majolk. Zgubano lice mu je postelo jekleno trdo, iz oči je švignil blisk. Skoro osedesetletni starec je napeto premisljeval potem se je pa obrnil h krojaču in spet pritrdir.

„Če ni drugače, pa začinimo z bojem.“

Potem sta pa oba molčala in srkala vino iz majolki.

Pri sosednji mizi, kjer so pili tovorniki, je vino teklo od miz in fantje so bili židane volje ter pel.

„Ne poj te pesmi, Anžon!“ je zaklical tovarš Peter. „Ta pesem ima še bolj žalosten konec kakor ona o dekletu pod cvetočo lipo.“

„Vsake stvari nekaj mora biti,“ se je smejal zali Kamniški Anžon. „Včasih sonce, včasih dež, danes kislo, jutri sladko vino, zdaj pa žalostna pesem, da se veselih ne naveličamo.“

„Toda to je zgodba mladega fanta, ki je čez pečino poskočil in to je vendar preveč žalostno. Mar bi nam tisto zapel o Kani Galileji, kjer je srečna ohect bila.“

„Saj nismo na svatib, Peter. Kadar se boš ženil, me vzemam za druga, takih pesmi ti bom zapel, da bodo svatje kar strmel.“

„Kadar se boš ti ženil, ti bom pa vrnil.“

„Pusti me s takimi neumnostmi pri miru. Pravijo, da je za ženitev in z smrt vedno dosti česa.“

„Vsak po svoje,“ se je nasmejal Andrej, tretji tovornik.

„Tako je reklo Bohinjec, ki je iz svoje lastne glave škaf naredil, pa mu jo je še za eno golido ostalo.“

„Hej, odkod pa si, fante, da upaš zabavljati čez Bohinjec?“ se je oglašil čokat možic, svobodnjak Ožbalt iz Nomnja.

Anžon se ni zmedel, hitro mu je vrnil.

„Koder bela cesta teče, tam se tovornikom kruh peče. Če pa hočeš vedeti kje sem doma, ti bom vendar povedal. Tam dol in Stražišču mi stoji dom, a to vem, da tamkaj prebival ne bom, kakor gotovo sem Kamniški Anžon. Moj ded je bil kamniški svobodnjak in jaz mu n'koli ne bom enak. A le ne misli ti, da me zato sreča boli.“

„Jezik imaš presneto namazan,“ je pritrdir svobodnjak Ožbalt.

„Kaj bi ga ne imel, saj po vsem širokem svetu slišim, kaj ljudje govore. Vidim, da si svobodnjak, jaz pa sem svobodnjakov vnuk, pijača torej bratovščino, da se bovaše na sodni dan poznala.“

Ožbalt in Anžon sta pila bratovščino in si podala roki.

„Ko pojdeš skozi Nomenj se oglasi pri meni,“ je vabil Ožbalt.

„Kaj bi! Imaš kaj záloh deklet? Ne mislim, da bi jaz katero dobil, toda Peter in Andrej bi se zelo rada oženila.“

„Iz te moke pa ne bo kruha, hrhki tovornik. Otrok mi Bog mi dal in že šest let sem vdovec.“

„Ko boš vdovec sedem let, se boš pa oženil, jeli?“

„Nič ne mislim nato,“ se je smejal vedi svobodnjak.

„Glej, pleša mi je že vse lase spredaj polizala.“

„Glej, saj res, svetlji se, kakor bi te polž obiljal. Vendar dobim nekoga, ki se tudi noče več ženiti. Baba je pač še hujša zver, kot sam hudir.“

Anžon je segel v žep in vrgel na mizo srebrni tolar.

„Oštir, vina prinesi, da se nam ne bodo grla posušila!“

Jezeršek je prinesel vina in vzel denar. Ožbalt je pa bez Anžona.

„Čemu daješ denar oštirju? Mar bi ga hranil.“

„Kaj boš!“ je Anžon udaril po mizi, da je vino kar pljušknilo iz pisanih majolik. „Glej, Ožbalt, star si in šest let si že vdovec, pa še sedaj ne veš, da se za tovorniki še nikoli niso brale splete maše.“

„Kako je to?“

„I kako, ljuba duša! Saj vendar vidiš, da tovorniki res dosti srebra zaslužijo, pa ga prav toliko tudi zapravijo.“

„Odkod pa greste danes?“

„S Koroškega prihajamo, kjer ptčki pojo in nageljni redeči na oknih cveto, Korošči so veseli, dobrega srca, veselje in petje pri njih je doma.“

„Pri nas pa pusto, da bi z godbo ne našel veselja.“

„O, ne misli, prijetelj, da je drugod po svetu samo veselje. Tovorniki dosti obhodimo in marsikaj vidimo. Povsed, če je še bolj lepo, ljudem od žalosti solze teko. A kaj bi se menil za žalost tovornik mlad, ki ga ima ves svet iz srca dan. Zaraja, zapoje, zavriska na glas, še sam ne, kdaj mu poteče čas.“

„Ju pride ponj bela smrt,“ je reklo stari tovornik M. klavž.

„To je še daleč in zdaj ni čas misliti na to.“

„Pa bo vendar hitro prišlo,“ je trdl Miklavž. „Saj se mi dozvede, kakor bi bilo komaj leto od tega, ko sem bil še mlad tovornik, ko sem vriskal in pel po cestah, da so me ljudje strme poslušali. Pa lepi časi minejo kakor bi migril. Ko se človek zave, je star in sam ter si žel; samo še umreti.“

„Beži, Miklavž,“ ga je zavrnil Anžon. „Kaj bi mislil na smrt, dokler še oštirji vino točijo, čeprav je včasih precej kislo.“

„Pa ga ne bomo dolgo pili, jaz vsaj ne.“

„Na vrata potrka bela smrt, zavije tovornika v platneni prt, odnese ga, odnese na dno pekla.“

„Posebno če mlad umrje, kajne?“

„Gotovo. Saj veste, da mlad tovornik ni brez grehov. V nebesih so svetniki in svetnice vseh stanov, samo tovornika ni nobenega med njimi, čeprav že tovorič odkar je Bog Adama in Eva iz raja izgnal.“

Vsi piveci so poslušali zgovornega Anžona. Tedaj pa se odprla hišna vrata in notri so stopili Rado in Martin.

„Danes je zares dobra kupčija,“ je reklo Rado, ki je sedel k peči, kjer sta molčala Klander in krojač.

„Ah,“ je reklo Klander in je vstal. „Vidiš, krojač, to je Vehar z Gorjušč, naš zvesti zaveznič.“

„In zakleti sovražnik gradov,“ se je nasmehnil Rado in ponudil krojaču roko. „Poznam vas. Danes torej prihajate iz Brikseja? Povedali so mi zunaj tlačani in prišel sem, da vas poiščem. Kakšne novice prinašate?“

„Le slabu se čuje, dobrega nič.“

„Vraga, vedel sem,“ je Rado skripnil z zobmi.

„Naj teče kri, če ne more biti drugače,“ je vzduhnil Klander.

„Naj teče!“ je Rado stisnil pesti.

„Pogin nam ali gradovom,“ je priložil krojač.

„Mi moramo ohraniti edinstvo, to je danes prav posebno nujna zgodovinska dolžnost. To je silno resna zadeva! Živimo v času, za katerega velja beseda Jezusova rabljem: „To je vaša ura in oblast teme“ (Lk. 22, 53). Žal, se posreduje le preveč dobro našemu nasprotniku, da med nas seje needinost. Skrbno in spremno podčrta vsako različnost mnenja, širi vsako še tako majhno razpoko, podpijuje vsako iskrivo zamere in užaljenosti. Katoličani pa nasedajo skritemu sovražniku, ki se v zasedi zlohotno smeji naši needinosti in iz nje žanje svoje uspehe. V vsem in povsod poveličuje razdor: med delavstvom, dijaštvom, izobraženstvom in rosegom med duhovčino. Vse mu prav pride: različno gledanje v socialnih, kulturnih, umetnostnih vprašanjih, in celo v Katolički akciji sami.“

Če človek sedaj koncem leta 1937. before besede našega nadpastirja pa se mu zdi, kakor da bi bil predvideval v začetku leta, kaj vse se bo godilo med letom 1937!

Med letom smo z žalostjo brali v Dom in svetu, kar je napisal prof. Kocbek o španskih razmerah! Vse nas je zabilo, da je moček katoliček kaj takega zapisati v času, ko je katoliška cerkev krvavila iz tisoč ran v Španiji, ko je barbarski boliševizem divjal po teh deželi in pomoril na tisoče in tisoče katolikov, razdiral stare kulturne spomenike in uničil skoro vsako sled katoličke življenja. Moral je nastopiti naš škofov in obsoditi tako pisanje. Pa zablode še ni bilo dovolj! Z veliko žalostjo smo morali nato opazovali, da je gotov krog katoličkih inteligenčnih skušal braniti Kocbekovo pisanje! Kje je katoliška disciplina? Kje katoliška edinstvo?

Se bolj obžalovanja vredno pa je, ko moramo zadnja leta gledati, kako gočovi krogi rabijo katoličko edinstvo potom J.S.Z. in „Delavske pravice“, ki je glasilo takozvanih „krščanskih socialistov“.

Naj nihče ne misli, da smatramo pod pojmom enotnosti katoličkega slovenskega ljudstva politično enotnost! Prav in primerno bi bilo danes bolj kot kdaj, da bi bili vsi katolički Slovenci tudi na političnem polju vsi enotnega mišljenja in nastopanja. Toda politika nosi s seboj danes toliko različnih vprašanj, toliko raznih vidikov in toliko različnih potreb, da ni čudno, če se pojavljajo celo med zavednimi katolički razna mišljenja glede politične orientacije in razne struje v strankarskem življenju. Prav bi bilo, da bi bili, kakor so komunisti, tudi katolički celega sveta tudi v politični akciji eno, toda tega katolički svetovni nazor ni nikdar terjal. Se bolj prav bi pa bilo, da bi bili vsi katolički Slovenci danes eno tudi v političnih nazorih. Če so komunisti vsi le enotno politično orientirani, zakaj bi ne mogli biti tudi katolički? Toda tudi te „žrtve“ in idealnosti ne moremo zahtevati in pričakovati od krščanskih socialistov! Vendar pa mora biti za katolike v politični borbi proti katolikom in katoličkim političnim voditeljem merodajno to, kar imenujemo katoličko mišljenje in čustvovanje ali skupnost katoličkih interesov in katoličke stvari. Nikdar ne sme veden katolik voditi svoje politične borbe tako, da bi razdiral katoličko enotnost, katoličko kulturno in socialno delo, enotnost katoličke akcije!

J.S.Z. in „Delavske pravice“ pa zadnja leta močno greši proti temu načelju in razbija enotnost slovenskih katolikov v kulturni in socialni akciji.

„Delavska pravica“ zadnje čase ne napada ne komunistov in tudi ne narodno liberalnih delavskih organizacij. Z vso silo pa se zaganja v katoličke javne delavce in politične voditelje katoličkega svetovnega nazora in v stranko, v kateri je organizirana ogromna večina katoličkih Slovencev. To je dejstvo, ki ga nihče ne more tajiti.

Komu v korist? S tem se naravnost podpira protikatolička fronta in se močno ovira celotna katolička akcija na kulturnem in socialnem polju! Slovenci smo žal že enkrat v veliko škodo vsega slovenskega naroda ubijali naiboljše katoličke može radi politike. Danes mnogi spregledujejo, kako nam je to Slovenem škodovalo.

Ni pa samo politična akcija JSZ in „Delavske pravice“ tako, da zelo škoduje katolički stvari, žal moramo konstatirati, da so se iz krogev okrog JSZ in „Delavske pravice“ širili tudi tak načini, ki niso več v skladu s katoličkimi nazori.

Vsem je jasno znano, da „Delavska pravica“ dolgo ni hotela pricheti panzeve socialne okrožnice Quadragesimo anno, da ni hotela dolgo ničesar pisati

o njej, da so se krogi, ki so blizu JSZ in „Delavske pravice“ izražali omalovajujoče o tej važni papeževi socialni okrožnici. Saj smo slišali v Kranju, kako je krščanski socialist govoril katoličkim delavcem, da je za „gospodarski markizem“, kar je proti smislu načela Quadragesimo anno.

Neredko smo opazovali, da se krščansko delavstvo nekam odtuje katolički duhovščini in katoličko orientirani inteligenci. V našem okraju je neki emisar iz Ljubljane govoril kat. delavski mladini, naj ne vabi ne duhovnikov ne inteligenčev v svojo sredo. Drugod smo zopet opazovali, kako se je duhovnik polagoma izrival iz delavske srede. Drugod duhovnikovega predavanja niso hoteli več imeti, češ, da preveč govoril o papežu, kar bi odvracačalo od JSZ druge člane...

Z žalostjo smo opazovali, da se med delavstvo, ki je sodelovalo pri katoličkih prosvetnih društvih, seje polagoma neko nezaupanje do katoličkega prosvetnega dela v naših prosvetnih organizacijah, pričel se je tu in tam razdor, svoj čas najboljši delavci v prosvetnih društvih, so naenkrat pod vplivom gotovih oseb iz Ljubljane, začutili „da so delavci zapostavljeni, da se v prosvetnih društvih ne goji dovolj delavske zavesti“ itd., dasi so obstojala ravno dotična prosvetna društva iz ogromne večine delavcev in se je v njih predvsem posvečalo delo delavskemu vprašanju... Nastale so napetosti in čutili smo, da se del delavstva odtuje katoličkemu prosvetnemu delu...

Vsi smo dobro vedeli, da je med krščansko socialisti mnogo dobrih, vernih katolikov, ki so pač prišli v solo gotovih zmesnih glav, ki jih je okužil bacil markizma. Upali smo, da se vse to popravi, da pride končno do nekdajne duhovne in načelne enotnosti katoličkega ljudstva. Vršilo se je že več poizkusov, da bi se dosegla edinstvo v katoličkih vrstah. Toda gotovi krogi so znali prepričiti vse te napore. Končno je moralno priti, kar je prišlo: Ustanovila se je nova delavska strokovna organizacija v „Zvezzi združenih delavcev“. Mnogi smo upali, da bo nastop nove krščanske strokovne delavske organizacije privelen do spoznania pri onih, ki so dobre volje in bo moralno priti do zedinjenja vseh dobro mislečih. Upali smo, da se razmere pri JSZ toliko spremene, da pri nas ne bo treba ustanavljati ZZD. Toda žal, smo se varali. V „Delavski pravici“ se še vedno skoro nikdar ne napadajo markisti, pač pa oni katolički socialni delavci, ki niso simpatični JSZ. Na shodi JSZ se ne napadajo komunisti, pač pa katolička delavska organizacija ZZD. „Delavska pravica“ postaja vedno bolj strupena. Danes že blati vso dosedanje vzgojo katoličkega slovenskega naroda, ki da je bil — kakor piše „Delavska pravica“ z dne 18. novembra 1937, tako „zavajan in zapeljevan“, da je poljubil maziljencem — to je duhovnikom roke.

Zdi se, da je to razdiralno delo, ki ga vrše gotovi krogi s takimi napadi prišlo tako daleč, da ne smemo več k temu molčati. Treba je, da se razmere kočno razčistijo. Tako delovanje JSZ in tako pisanje „Delavske pravice“ podira katoličko akcijo med slovenskim delavstvom, razbjika katoličke vrste, ustvarja nezaupanje in razkroj. Na posledicah pač najboj tripi ISZ sama, ki je izgubila pri ogromni večini delavstva zaupanje in tudi mnogo dosedanjih članov.

Mi dobro vemo, da je kranjsko delavstvo, kar ga je v ISZ verno in preniran, da dela in se žrtvuje za dobro stvar. Žal nam je za one značajne in rožtovavne delavce v Kranju in okolici, ki se dobri veri bore za JSZ. Mi spoštujemo njih idealizem, njih žrtev, njih dobro voljo. Prepričani smo, da bomo s temi nrišli v eno vrsto in eno organizacijo. Toda danes so razmere med delavstvom že tako dozorele, da ne smemo več mirno gledati, ko se od drugod razdira enotnost katoličkega slovenskega ljudstva. Ne moremo več mirno gledati, ko se na tak način, kakor dela sedaj

JSZ in „Delavska pravica“, delavstvo le odbija od katoličke skupnosti in terja v marksizem. Temu mora biti konec. Vsi katoliki moramo delovati na to, da se po besedah sv. očeta ustvari ona enotnost smeri in pa ona spojitev sil, ki sta nujen predpogoj rodotvornosti vsega kulturnega in socialnega dela katolikov.

Med nami mora zopet zavladati edinstvo duha, da bomo eno telo, ena duša, eno srce.

Mislimo, da smo dovolj dokazali, da

delovanje JSZ in „Delavske pravice“, kakršno je, zelo škoduje enotni katolički akciji in ker ne vidimo nobenih znakov izboljšanja v tem oziru, je pač nastopil čas, ko bo treba izvajati posledice... Kdor podira enotnost katoličke kulture in socialne akcije, s tem zavedeni katoliki ne moremo več sodelovati. Med slovenskimi katoliki vseh stanov mora zavladati enotnost smeri in spojitev sil v obrambo katoličke kulture slovenskega naroda.

„Kavalirskemu“ dopisniku v - pouk!

Nedeljsko „Jutro“ je odkrilo svojega dopisnika iz Tržiča v osebi b.vešega dolgoletnega župana, oblastnega poslanca in od leta 1932 do 1955 narodnega poslanca, kateri se sedaj nahaja v konkurzu in kot tak nima volne pravice. Ta „gospodarstvenik“ si dovoljuje bagatilizirati delo današnje občinske uprave. Bolje bi bilo zanj, da bi si izpršal vest, moli „Confiteor“ in še posebno povdardjal „mea culpa“ nad svojim delom ali nedelom za časa svojega župovanja.

Koliko javnih del pa se je izvršilo pod njenim javnim delovanjem? V svojem dopisu omenja razširitev Blejske ceste. S tem hoče pokazati na svoje slavno delo, ne pove pa, da občina še danes dolguje odškodnino lastnikom prizadetega zemljišča. Zaletava se v županovo in blagajnikovo plačo, ne pove pa, da je on kot župan prejemal mnogo višjo plačo, ki si jo je pustil izplačevati že janurja meseca za celo leto naprej. Takrat, ko je postal narodni poslanec, je moral nekaj štetni nazaj, ker je prezgodaj dvignil nezasluženo plačo. Prav nič ne pove, da še danes dolguje občini precej višok znesek na vodarini in troškarini, kateri terjatev je pač prijavljena sodišču. Prav nič ne pove, zakaj ni plačeval davkov oziroma občinskih dokladov in s tem demoralizuje vplival na druge tržičeve davkopalčevalce, vsled česar so bili in so še ogromni zaostanki na občinskih dokladah. Tiste čase je bilo samo zaostale vodarine nad 50.000.— din.

Kaj pa njegov del? Koliko je za časa njegovega župovanja dobila občina Tržič javnih zgradb? Na Zgornji pilarni dve stanovanjski hiši, ki sta bili zares delo dragi in kateri sta povzročili v njegovih vrstah razkol, ker se je celo njegovim najožnjim pristašem zdelo

Tržič, dne 23. decembra 1937. preveč, saj je bila prva hiša nad 260.000.— din, heraklitna baraka z naknadnimi deli pa 120.000.— din. Mesto Tržič je ostalo v blatu, gozdrovski izsekani, barometer kredita tržičke občine pa se je v gospodarskih krogih pomikal proti ničli. Tako je bilo za časa župovanja „Jučerega“ dopnika pri občinskem gospodarstvu. Drugače pa je bil gospod dopisnik zelo agilen na političnem polju pri preganjanju svojih političnih nasprotnikov. Takrat se ni izbiralo sredstev in se ni pomisljalo, koliko se škoduje privatnikom ali javnosti. Občina Sv. Katarina je dobila kar dve šoli in 400.000.— din dolga, vsled česar so se povisale doklade na ubogo ljudstvo do najvišje mere 200%. Mi ne vemo, koliko je Jutro dopisnik zakrivil vse to. Kavalirško pa bilo v to, da prevzame Jutrov dopisnik naso odgovornost za te stvari, ker je bil takrat edini „merodajni“.

Pa koliko še drugih dobro imata tržička in občinska prebivalstvo od tega zmožnega in uvidevnega gospodarstvenika. Imamo še zelo bogato zakladnico vseh slavnih del gospoda dopisnika, ki so se izvrstile v obliki denunciacij, aretacij itd.

Končno še odgovor na njegovo „kavalirško“ pisanje. Predno konta svoj dopis poziva upravo, nai ga vsled dopisa izroči državnemu tožilcu. V tem primeru je podoben paglavcu. Če se ga zaloti pri delu, za katere bi dobil kot plačilo leskovo olje, pa vidi pretečo nevarnost, zbeži in nazaj osle kaže. Danes, ko dopisnik nimata več kaj v ženin in tudi druge ne dobro ve, da ne bo na plačal stroškov, če se mu naropi tiskovna pravda, ker mu nihče nima kaj vzet. Zato tak poziv in tako pisanje ni kavalirško, da ne rečemo kaj hujšega.

Nikar slepomišiti!

V „Delavski pravici“ z dne 16. decembra t. l. se g. Lombardo razburja nad „Gorenjem“ radi tega, ker smo zapisali, da je sedanja kolektivna pogoda za tekstilno delavstvo nemoralna, kolikor se tiče določbe o praznovanju zapovedanih praznikov in da je katolička strokovna organizacija ne bi smela podpisati.

G. Lombardo piše, da pisec v „Gorenju“ ne pozna ali ne razume kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo, ko tako piše. Nadalje trdi, da določa kolektivna pogoda, da se prazniki praznujejo na željo delavstva, torej brez predhodnega sporazuma z delodajalcem? Najbolj trudna in značilna pa je trd tev g. Lombarda, da kolektivna pogoda nikjer ne dolobi, da mora glasovati delavstvo za ali proti praznovanju praznika. Če se je kje v kranjskem tovarnah glasovalo, se ni glasovalo zaradi dolobog pogode. Po pogobi se glasuje samo za 1. maj.

Ker je morda g. Lombardo pozabil, kaj je podpisal dne 23. septembra 1936, priobčujemo prepis kolektivne pogodbe tekstilnega delavstva, kolikor se tiče praznovanja praznikov:

Prazniki:

1. Gleda nedeljskega počitka veljajo zakonita delo la.

2. Praznujejo se slednji prazniki: Novo leto, Vnebohod, Telovo, Veliki šmaren, Vsi sveti, 25. in 26. decembra, rojstni dan Njeg. Vel. kralja in praznik narod. ujedinjenja 1. decembra. Kot praznik se smatra tudi vel. sobota in 24. decembra po 14. uri popoldne.

3. Ako bi se ob kakem od navedenih praznikov redno obratovalo po želji podjetja, se izplačajo mezdje s 100% povisom. V kolikor se pa vrše o navedenih praznikih samo za daljnje redno obratovanje potrebna vzdrezvalna in pravljalna dela, pritiči pri vseh delih zaposlenim delavcem 50% pribitek.

4. Na željo delavstva se lahko praznujejo še slednji prazniki:

6. januar, 19. marec, 29. junij in 8. december.

vendar se vsled praznovanja teh praznikov izpadli delavni časi na zahtevo podjetja nadomestiti v smislu določbe t. 2 te pogodbe. Pod istimi pogoji se praznuje 1. maj, ako izrazi to željo z glasovanjem večina delavstva.

Predvsem je značilno, da kolektivna pogoda stavljva v eno in isto vrsto velike katoličke zapovedane praznike s 1. majem. Seveda 1. maj je posebno pri srcu social stoma. Na željo delavstva se torej „lahko praznujejo“ ali pa se ne praznujejo veliki zapovedani prazniki Sv. Treh kraljev, praznik sv. Jožefa, praznik sv. Petra in Pavla in praznik Marijinega Brezmadežnega Spočetja. To so v smislu kolektivne pogodbe delavni dnevi, le če delavstvo izplačuje, da se praznujejo, se „lahko praznujejo“. Torej delavstvo mora izraziti posebno željo, da se ti zapovedani prazniki praznujejo. Kako pa naj delavstvo izraža to svojo željo pove kolektivna pogoda v istem odstavku, ko govori glede praznovanja 1. maia, to je „z glasovanjem večina delavstva.“ Kako pa naj drugače izrazi delavstvo, ali je za to ali ne, ali je večina za praznovanje zapovedanega praznika ali ne, kakor z glasovanjem? Če pa ve g. Lombardo kak drug način, naj bi ga bil dal v zapisnik, ko je podpisoval to pogodbo. Kako se je pisalo o tej pogodbi, nai pa g. Lombardo kar pogleda in preberi „Delavsko pravico“ iz tistih dni. Dejstvo je, da takva kolektivna pogoda daje priliko, da se po tovarnah obratuje na velike zapovedane praznike, dejstvo je, da je tak pogoda za katoličke ne sprejemljiva in nemoralna in kakor tudi praksa kaže, nudi naravnost nasilje nad katoličko vestjo, in kočno je tudi to dejstvo, da je tako kolektivno pogodbo podpisal za JSZ g. Peter Lombardo. Značilno pa je, da se je tako debata o kolektivni pogodbi vršila o praznikih za tovarne na Jesenčah in je JSZ tudi tam zavzemala skupno s socialisti stališče, ki so ga katolički krogi na Jesenčah javno obsojali, kakor smo čitali...

† Frančiška Kalan

Na Poljščici pri Podnartu je v tork zjutraj nenadoma umrla Frančiška Kalan, po domači Blažovčeva mama. Pokojnica je bila iz vrst tistih slovenskih mater, ki so vse žrtvovale.

To zadnjega je trpela za svoj materinski poklic. Iz znane Primožkev družine na Ovsish je premožila na Poljščico in sta s svojim možem vzorno vzgojila osem otrok in jih lepo oskrbeli. Tudi gospodarstvo sta znala tako voditi, da sta dva otroka študirala v najtežjih časih. Ne vojska, ne študiranje in ne veliko

štivoilo otrok jima ni vzel poguma. Najsarejši sin dr. Janko je zobozdravnik v Kranju, najmlajša gd. Anica pa učiteljica na Razboru pri Zidanem mostu.

Pokojnica je vso svojo materinsko moč in ljubezen zajemala iz žive vere, vera jo je vodila in podpirala pri vzgoji otrok. Njeni življenje je bilo kakor en sam nepretrgan rožnivenec molitve in trpljenja. Zadnji dan je bila še pokonci, hodila je in pomagala, zvečer je še z vso družino skupno molila rožni venec,

Fotografirat na dom
pridem brez noviška cene.
Garantiram, da bodo ravno tako lepe slike, kot slikane v ateljeju.

Foto JUG, - Kranj

Poslužite se tudi Vi pri nakupu raznega manufakturnega blaga, kakor tudi vseh vrst moškega perila pri **najcenejši trgovini na Gorenjskem**.

Manufakturana veletrgovina!

kakor vse dni, potem je pa vzela molitvenik, načala svečo in sama zase še opravila večerno molitev, kakor da bi slutila, da je to njen življenjska večerna molitev. Zadnja leta je zelo bolehal in je bila že večkrat previdena s sv. zakramenti, če je pa le mogla, je sama ša v cerkev k sv. zakramentom prav pogosto. Tako jo je zadnja ura dobila dobro pripravljeno.

Jubilej gdč. Marije Rooss-ove

V Marijanisu je bila zadnjo nedeljo lepa in prisrčna slovesnost. Ta dan so namreč proslavili 70 letnico življenja po vsem Kranju in okoliči znane zaščitnice revnih gdč. Marije Roossove. Pripredli so prisrčno božičnico najmlajšim, na sporedu je bila ljubka igrica, petje, razne deklamacije in drugo. Po končanem sporedru je bila v dvoranji čajanka, na kateri je prvi pozdravil jubilantko čg. Skerber ter jo prikazal vsem kot vzor neutrudljive delavke na karitativen polju, nesebične tolažnice revnih, ki vse svoje delovanje usmerja v ljubezni do bližnjega. Tako prisrčnih in iskrenih jubilejov se pač malo praznuje, kakor je bil jubilej gdč. Roossove.

Luč sveta je ugledala 18. decembra 1867 v Kranju. Poučevala je našo mladino nekaj let širom Slovenije. V svojem življenju je marsikje naletela na ovire, vendar je vedno vse ovire premagala z veliko voljo ter usmiljenjem, ki ga je ob vsaki priliki pokazala v veliki meri. Do svojih učenk ni bila samo učiteljica, do vseh je bila skrbna mati, za vse je enako skrbela. Koliko hvaležnih src se je še vedno spominja, koliko rodov je ne bo tako kmalu pozbabilo!

Svoje naljubše delovanje pa je nedvomno posvetila Vincencijevi družbi, pri kateri aktivno sodeluje še danes od njene ustanovitve. Vedno neutrudljiva delavka, kjer se je pokazala potreba pomoći bližnjih, je zbirala, prosila ter tudi sama mnogo prispevala, samo da je mogla lajšati gorje revnim, slabotnim, sirotom. Dolgo let je že predsednica Vincencijeve družbe v Kranju, kateri posveča vse sile.

Njeno vzorčno in nesebično delo ter vzgledno življenje po katoliških načelih pa je dobito

z njo lega v grob vzor slovenske materje-trpinke, v nebesih pa ji je Bog pripravil dragoceno svetniško krono.

Dr. Janku Kalanu, njegovim bratom in sestram, izrekamo svoje najiskrenje sožalje. Naše molitve se bodo pridružile njihovim in skupno bomo prosili Boga za pokoj blage matere.

tudi vidnega priznanja v visokem odlikovanju, ki ga je prejela od sv. očeta; malo jih je, ki se morejo postaviti s papeževim odlikovanjem Pro Ecclesia et Pontifice, ki ga ima ona.

Špoštovani slavljenki želimo tudi mi obilo sreče in zadovoljstva obenem z željo, da bi še dolgo, dolgo let s svojim usmiljenim srečem lajšala gorje podpore potrebnim.

Plevevov oče - osemdesetletnik

komaj leto dni mlajše življenjske družice Marijane, roj. B.dovec, katera mu je že nad 50 let zvezia zakonska žena, skrbna in varčna gospodinja, pozabila na vse skrbi in težave gledajoč s ponosom na devetero svojih otrok.

Plevevov oče je vzoren samostojen gospodar in daleč čez meje poznan pošten obrtnik; mož je odkritega značaja, mihkega, veselega srca, globoko veren, načelen in odločen v svojem preprčanju, ter jeklene in nezlomljive volje. Skozi dolg h dvalet let je teden za tednom hodil z vozom čez Ljubelj v Borovljje in v Celovec ter tamkaj na tedenskem sejmu prodajal prašče, mast in druge mesne izdelke. Nad tisočkrat je prekorčil prelaz Ljubelj! Ni ga človeka, ki bi dosegel to rekordno število! Ko pa je stekla železnica skozi predor v Podrož, je svojega konjička pustil doma in ga zamenjal z Lukomatijem.

Ni pa bila Urbanc sama zgleden gospodar, temveč je svoje znanje posvetil tudi skozi dolga desetletja javnemu življenju. Tako je že nad dobrimi 50 let cerkveni ključar, občinski odbornik oziroma občinski svetovalec pa je bil nepretrgoma cel h 36 let. Njegova zasluga je in zasluža njegovega svaka pokoj. Jožeta Bidovca, da so se v domači cerkvi dvakrat nabavili novi zvonovi in da se je l. 1908 sezidal podružnična cerkev sv. Lambertja v Zalogu.

V njegovi hiši je katoliško časopisje! V njegovo hišo prihaja knjige družbe sv. Mohorja, odkar je Janez Urbanc gospodar. Plevevov oče je dolgoletni naročnik „Slovenca“ in „Gorenjca“.

V priznanju njegovih zaslug je ob svoji osemdesetletnici prejel z navišjega mesta visoko odlikovanje, red sv. Save 5. stop.

Tudi mi, njegovi prijatelji, se ga spominjam ob tem slovensem trenutku, častitamo mu od sreca na tem visokem odlikovanju ter prosimo Vsemogočnega, da ga nam ohrani zdravega, srečnega, zadovoljnega — vse do skrajnih meja človeškega življenja.

Kranj pod prisilno upravo

(Odlomek iz knjige dr. Jos. Žontarja „Zgodovina mesta Kranja“)*

Na prelomu 17. stoletja je nastopila avstrijska urava osvajalno pot v rodomanje in na Balkan. Istočasno se je krepli vpliv omni, ki so zeli, naj adsortistica država premaga tudi gospodarsko mrvino, izvaja po vzoru naprednih zahodnih evropskih držav gospodarsko politiko merkantilizma in s tem pritegne gospodarstvo iz srednjevinskem, več ali manj agrarnih in rokodelskih oblik v moderne trgovske-industrijskega razvoja.

Otdeljni državni uradi so se jeli zanimati za industrijo in zmanjšanje trgovine. To nujnovek ukazuje stavljal vicevdom razna vprasanja mestom: kaj izvajajo v inozemstvu (surovine, izdelki), zukaj nimajo manufaktur in tovarni, zaslužkujuči blaga, za katere je sio takrat mnogo denarja iz dežele, katere blago bi pristlo v poset za izvoz na Anglesko in Irlandijo, ali so že dotlej kupovali anglesko in holandsko blago, kakšne preduze stavijo glede ureditve zunanjega trgovine n. pr. s soljo. Meščani visuje gore so odgovorili, da ne vedo nicesar o holandskem ali angleškem blagu in da nimajo kaj kupiti ali prodati. Kameničani so odvrnili, da se ne smatrajo sposobne dati zazeleno pojasmila o trgovini s soljo; menijo pa, da bo vicevdom že tako odločil, da bo za nje najbolje. Odgovori Kranjanov niso znani, vendar dvomim, da bi bili mnogo pametnejši. Meščanska družba je tičala še pregioboko v nazorih srednjega veka. Bila je prepričana, da bo bolje zanj le tedaj, ako se odpravi kmečka trgovina po starem dogovoru iz leta 1492 in ako ne bo imel noben tuj trgovec in krošnjar dostopa v pasu štirih milijonov krog Kranja.

Kranj je vidno hiral. To je potrdil l. 1704 vicevdom Lanthieri dvorni komori in predlagal odpis zapuščenih hiš in pogorišč v gitalni knjigi. Mestni svet je delal za plačilo davkov nove dolgove, zastavljal mestne nepremičnine, zadolžnice starih dolgov pa so prehajale s cesijo, pa tudi brez nje iz roke v roke. Gregor Töttinger, župnik na Bledu (pozneje pri sv. Petru v Ljubljani) jih je prevzel v l. 1701 do 1704 skupno za 3345 gld. Ker mu pa niso redno plačevali obresti, je vložil pri okrajnem sodišču tožbo na plačilo glavnice. Drugi upniki so sledili zgledu. Magistrat je bil v škrupcih. Zahtevajoči upniki bi mogli po kranjskem izvršilnem redu na podlagi listine v dobljeni pravidi rubiti vso imovino mesta. Tako bi mogel dobiti upnik za terjatev v znesku 100 gld. v popolni užitek mestno imovino, ki bi bila vredna 1000 gld. ne da bi bil dolžan kaj izročiti. Zato je prosil magistrat za 12 letni moratorij sklicujoč se na znane vzroke kritičnega stanja mestnih finanč in na dejstvo, da bi pri običajnem načinu izvršbe moral slediti popoln propad mesta. Vicevdom je prejel nalog, da preiše mestno gospodarstvo. Posredoval je najbrž, da je pristal l. 1710 Töttinger na odložitev izvršbe. Ker pa zopet ni prejel obresti, v teku treh let, je obnovil Töttinger l. 1714 izvršilni postopek. Vicevdom se je dodobrega prepričal, da je mnogo kriva slabih razmer malomarnost meščanov. Niso iztrijevale davčnih zastankov, niso imeli mestnega urbarja. Poval jih je k slogi, edinstvi in delavnosti. V svojem poročilu vladni je predlagal stalen notranji svet po ljubljanskem vzoru in novo ocenitev mestnih dohodkov.

Mestni svet se je ponovno pritožil proti rubežni mestnih dohodkov. Vlada je izdala decembra 1714 načelno odločbo, da se odsej tudi na Kranjskem ne sme iz dolžnikovega premoženja več odkazati in prisoditi, kakor pa znaša dolžna glavnica z obrestimi, povzročeno škodo in stroški procesa vred. Ker pa uživa mesto pravice pupilov, morajo zahtevajoči upniki tudi dokazati, da je bil posojeni denar uporabljen v mestno korist. Zato niso prišli upniki do svojih terjatev, čeprav so imeli pravde dobljene. Matija Žigon, ki je imel zahtevati 1692 gld., pa je segel po starem učinku vitem načinu izvršbe. Ko sta bila l. 1717 sodnik Volk Nikolaj Adlman in Urban Piterle kot mestna zastopnika, najbrž na deželnem zboru v Ljubljani, je

* Avtor knjige vladno prosi vse naročnike knjige, da mu oprostijo, ker ista ni že izšla. Vsled bolezni ni mogel obvladati ogromnega dela ter se je vsled tega vse nekoliko zavleklo.

prosил Žigon deželne odbornike, da so dali odprejati oba z grajsko stražo v zapor, dokler nista dala jamstva za plačilo dolga. Odslej je prepuščal mestni svet posameznim upnikom na račun njihovih terjatev in kot speciale hipoteke mestne dohodek zlasti prometne pristojbine za vec let v užitek. S tem pa je vezal glavne vire meste komore v casu, ko bi moral skrbeti, da ne bodo prikrajšani življenjski interesi mesta ob izvajanju gospodarske politike merkantilizma.

Vlada je ukazala popraviti in razširiti ceste v gorenjski ravni. Slo je za zvezo med rimsko-nemško državo, iliroško, Salzburško in Koroško na eni strani ter jadranskim primorjem na drugi. Kranj je moral sodelovati v dveh cestnih okrožjih: proti Ljubljani in Podkorenem ter proti Ljubljani. Od l. 1713 dalje so popravljali tlacani cesti, ki je prijela od sedmih studencev v Kokri preko Hotemaz, voklega do broda pod Smarno goro in od krisča pri Hotemazem do Kranja. Delo je načelo predovalo zelo pocasi, ker je se l. 1725 potozil podjetni grot Christofing, da morajo zelizo in jeklo, ki so ga pripejali po Kokrski cesti do kranjske meje na vozovin, preložiti na tovorne konje. L. 1725 so začeli z delom na poti od Preudovra do Kranja. Nove dolgove je napravilo mesto zaradi razširilne ceste cez gastejski hrib in mostov cez Savo in Soro. Nameravali so tudi zboljšati cesto skozi mesto od Spodnjih do Zgornjih vrat, potem se je pa vrla odločila za gradnjo nove ceste pod mestom, kar je bilo v veliko škodo Kranja. Sele mnogo pozneje so mogli meščani zgraditi na lastne stroške zvezo med glavno cesto in mestom. Od novih prometnih zvez se torej ni obetala Kranju večja korist, ker so določili ljubelsko cesto za glavno komercialno črto na Koroško. Z njo so posebno hiteli, ker je bil za l. 1728 napovedan cesarjev prihod k dedni poklonitvi na Kranjsko.

Vlada je zelela tudi urediti in znižati mitnine. Zahtevali so l. 1714, da predloži mestni svet tarifo in dokaže pravico do pobiranja prometnih dajatev. Štiri leta so odlašali Kranjančani z izpolnitvijo, ker niso imeli niti izvirnika niti poverjenega prepisa tarife in so pobirali daleko več, kakor pa jim je bilo dovoljeno. Da bi pospešila direktni vozovni promet s Trstom in Reko, ki sta bili od l. 1719 svobodni luki, je določila vlada l. 1728 izredne oprostitive od mitnine.

Istočasno je država podprla s posebnimi svobodščinami ustanavljanje „manufaktur“ in tovarn. Manufakture so bile srednja ali večja industrijska podjetja, ki so pritegnila manjše število delavcev iz njihovih stalnih domov v skupne obratne prostore. Tam so večinoma izvrševali začetno in končno stopnjo proizvodnje procesa. Tako so n. pr. v tkalniški stroki pripravljali, odbirali in prali surovine v podjetju. Nato so predale, tukale in pletle kmečke družine po vseh kakor dotelej v domači obrti vobče. Barvanje, tisk in apreturo izdelkov pa so izvršili zopet v podjetju. Podobno je bilo v železarstvu. V manufakturah se niso prevladovali stroji.

Ceske in nemškoavstrijske dežele so prehiteli tudi v industrijskem razvoju naše pokrajine. L. 1719 je nameraval ustanoviti v Ljubljani manufakturo za suknko Fr. Henrik pl. Reigersfeld (Rakovc), čigar rodbina je izhajala iz Rakovice pri Kranju, pa ni dobil dovoljenja. Šele l. 1724 so prejeli kranjski deželni stanovi privilegij za suknarno na Selu pri Ljubljani, ki pa je bila dlje časa omejena v produkciji po predpravicah manufakture v Linzu. V naslednjem desetletju so nastale prve manufakture za svileno blago v Ljubljani. Vsi so se borili z velikimi teškočami. Manjkalno je kapitala in skušnje. Trgovci in obrtniki so dobili sovražni industrijskim podjetjem.

V nasprotju k neznanim uspehom v ustanavljanju novih industrijskih podjetij je hitro naraščal trgovski promet z izdelki starejših obrti, zlasti izvoz jekla iz gorenjskih in koroških fužin. Bil je večinoma v rokah veletrgovcev n. pr. orientalske kompanije Petra A. Codelli, v njegovega družabnika Michelangelo Zois. Co dellijev faktor v Kranju je bil Ivan Jernej Strupi, ki je imel okoli l. 1730 v trgovini s koroškim železom nad 100.000 gld. letnega prometa.

Poživljvanje goš podarstva dolgo ni po-

kazalo ugodnih posledic za mesto. Z rednimi donoski niso kriji mu tekocih potres, se manj so mogli osprijevati stare doluze. Ljubljanski jezuiti, ki jim je v tem ročenje svoje terjave in zupni vikar ar. Schilling, ki je zanteval glavnice podobozni ustanov Jurija Rossa in M. Grassa, so se pritožili pri novem vicevdomu Fr. Seifriedu grofu Inurnu, radovljiskem grascaku. Aprila 1724 je ta dosegel na uradno vizitacijo v Kranj. Mescani so ga sprejeli po starem običaju v orozju, mu strelijali na čas s topovi in izrcali celo na blazinci ključe mestnih vrat. Izobrazeni vicevdom je takoj izprevidel, da je kriza v mestnem gospodarstvu prikelila do vrhuncu, saj so dosegli dolgoži že vsoto 29.581 gld. 22 kr. V takem mestu se pač ne bi hotel naseliti „manufakturist“ ali veletrgovec. Zato je izdelal načrt za sanacijo mestnih finanč, ki pa je šel preko sedanja mestne avtonomije. Ni več dovolil svobodnih volitev mestnih funkcionarjev, marveč je postavil za sodnika Volka N. Adlmana, za mestnega blagajnika in davkarja Ivana Bonaventuro de Grandija, nakladničarja v Kranju. Mestnemu svetu je ukazal, da mora se staviti urbar, izdelati poslovnik za sodnika in pisarja ter določati davke samo v navzočnosti osmih zastopnikov srenje. Davčne in kontribucijske zastanke prejšnjih let morajo odslužiti meščani z javnim delom. Daril ne smejo več pošiljati vicevdomu in njegovim uradnikom.

Vodilni krogi meščanstva so se pritožili zoper vicevdomom in ga opisali pri notranje-avstrijski vladi kot starega napsotnika deželnoknežjega mesta Kranjske, ki je kršil kot radovljiski grashak deželskosodne pravice mesta in lastil pri zadnji vizitaciji vladarske pravice, ker si je dal na slovesen način izročiti mestne ključe. Mestni svet je s to ovadlo uspel; vicevdom je prejel temeljito ukaz, da tudi ukaz, da ne sme kršiti voboščin starega Kranja. Mestno gospodarstvo pa sta pregledala dva nova komisarja: grof Lamberg in pl. Widerkern, ki sta predlagala takojšnjo ureditev stalnega notranjega sveta, kar se je izvršilo februarja 1728. V notranji svet so bili postavljeni: Pavel Bobnar, Jurij Cebulj, Matija Soller, Vinko Kren, Atanazij Fischer, Feliks Čermelj, Fr. Griessing, V. Nikolaj Adlman, Anton Barbarigo, Maks Perger, Matija Snedic, Jan Peterman.

Komisarja sta hotela urediti tudi odplačevanje dolgov. Zahtevala sta od magistrata pobotnice o plačanih obrestih in glavnicah ter seznam upnikov, da bi izvedla klasifikacijo terjatev. Ker pa niti v roku enega leta niso izpolnili njune zahteve, je vicevdom postavil Avgusta Lud. pl. Widerkerna za gospodarskega komisarja ali prisilnega upravitelja mestnega premoženja, vendar brez predhodne odobritev vlade. V smislu načrta, ki ga je sestavil vicevdom, je imenoval komisar Bobnarja za mestnega sodnika, Ivana Wazina za blagajnika. Zakupniki mestnih dohodkov naj bi odraževali odslej zakupnine načrta vodilni krogi meščanstva in postaviti komisarja s tako obsežnimi pravicami. Vicevdom je hotel napraviti iz Kranjanov navadne tlačne. Vtikal se je v svoji vnetnosti za varčevanje v stvari, ki ga ne brigajo. Odredil je, da smejo v farni cerkvi goretje bele sveče samo ob praznikih in da sme dajati mesto za maše samo cvička ne pa italijansko vino, nazadnje bo ukazal, da se morajo v Kranju peči mašne hostije iz ajdove moke.

S tem pravnim spisom sta odpotovala Jernej Strupi in Jurij Cebulj kot oblaščenca opozicije 6. avgusta v Gradec. Do Ljubljane sta jahala, ker tu še ni bilo vozne pošte, v Ljubljani menjala denar pri bankirju in veletrgovcu Codelli, ter se odpeljala s poštnim vozom v Gradec. Da bi pridobil naključenost kanclerja, sta poslala njegovemu gospodu sodček (225 funtov) finega oljčnega olja, se preoblekl, nataknala lasuljo in kito, dala nagrado kanclerjevim uslužencem ter bila kmalu sprejeta. S spremnim vplivanjem sta uspela, dobila izstavljeni resolucijo, s katero je bil Wazin odstavljen in vsi Ruessensteinovi ukrepi razveljavljeni. Zmagoslavno sta se odpeljala 21. avgusta iz Gradca ter plačala ekstra-poštni voz do Kranja. Potrošila sta 247 gld. 37 krajcarjev. Cesarsko resolucijo za vicevdoma sta prinesla kar s seboj in jo predala vicevdomskemu uradu v Ljubljani. Po vsej deželi je šel glas, kako so jo zadodili Kranjančani deželnemu vicevdomu. Na slovenski seji vseh treh mestnih korporacij sta poročala odpolnca o uspehu; izvolili so dva blagajnika, kakor so ukazali v Gradcu (Josipa Hoelza in I. K. Visintina) in mestnega pisarja Mihelčiča. Medtem pa se je vrnil grof Thurn na svoje službeno mesto in vložil rekurz na vlado, nato pa naravnost na cesarja na Dunaj. Trdil je, da sta rušila Cebulj in Strupi njegovo avtoritet in se ne spoštljivo izražala o njem. Tajni svet na Dunaju je klical grashko vlado in komoro na odgovor, zakaj sta ovirala vicevdoma pri obnovi kranjskega mestnega gospodarstva. Spomladi l. 1735 je odgovorila grashka vlada, da vicevdom grof Thurn ni nikdar predložil sanacijskega načrta v odobritev, Ruessensteinov pro-

kranjsko „zlahto“. Vodstvo opozicije proti vicevdomu je prevzel eskrbnik kislsteinske grashčine Jurij Cebulj. Najprej so se poizkusili znebiti mestnega pisarja. L. 1731 so predlagali pri volitvah Jurija Mihelčiča, toda vicevdom ga ni potrdil. Zdaj so prosili trgovca Ivana Jerneja Strupija, ki je imel v Ljubljani brata, odvetnika okrajnega sodišča dr. Ivana Frid. Strupija, naj ugotovita pri grashki uradih, kakšno pooblaščenje je prejel komisar pl. Widerkern, ki od l. 1734 ni bil več vicevdomov namestnik. S primernimi darili je poizvedel Strupija pri vladu v Gradeu, da Widerkernu ni bila dana tako obsežna oblast, kakor jo je izvajal v Kranju. Zdaj je kranjski mestni svet pogumno odstavil Wazina in postavil Mihelčiča za mestnega pisarja, Strupija za blagajnika in Cebulja za mestnega sodnika. Vicevdomov namestnik pl. Ruessenstein, grashčak na Strmolu pa je volitve razveljavil in hitel predložiti sanacijski načrt za Kranjski grashki vladu v odobritev. Poudaril je med drugim, da bi poplačal prisilni upravitelj v 30 letih vse mestne dolgove in zbral premoženje za mesto najmanj 20.000 gld. Zdaj je v mestu polno zapuščenih hiš, obzidje pa tako razpadlo, da lahko pride kdorkoli v mesto, ne da bi mu bilo potreba skozi mestna vrata. Pod prisilno upravo pa bi se bili meščani gospodarsko opomogli. Popravili bi hiše, dotirali svoje revne hčere, dali sinove v višje šole in bi se lotili „manufaktur“. Vobče bi naraslo število prebivalcev.

V Gradcu pa niso Ruessensteinovega načrta gladko odobrili, marveč so ga poslali jurija 1724 kranjskemu magistratu v izjavo. Odgovor je sestavil za opozicijo dr. Strupi. Skupšča je dokazati, da je načrt nepotreben in mestnemu gospodarstvu naravnost škodljiv. Mestni dolgov ni zakrivila malomarnost meščanov, marveč nesreča, ki so zadele mesto in vsakoteno menjavane mestnih svetovlancev, ki niso mogli poznati javnega gospodarstva. Odkar imajo stalen notranji svet, je vse drugače. Tudi so prejeli l. 1728 dovoljenje pobirati mitnine v Medvedah. Trgovski promet na Gorenjskem je postal živahnejši, donos mostnin in mitnin večji. Zdaj je še približno 18.000 gld. dolgov, ki jih upajo poplačati v 5 do 6 letih sami brez stroškov za prisilnega upravitelja. Vedno so se držali pri volitvah načela, da se je ozirati samo na sposobnost oseb. Vicevdom in gospodarski komisar sta prekoračila svoj delokrog, ker ima samo vladu in komoro pravico odvzetju mestu svobodične in postaviti komisarja s tako obsežnimi pravicami. Vicevdom je hotel napraviti iz Kranjanov navadne tlačne. Vtikal se je v svoji vnetnosti za varčevanje v stvari, ki ga ne brigajo. Odredil je, da smejo v farni cerkvi goretje bele sveče samo ob praznikih in da sme dajati mesto za maše samo cvička ne pa italijansko vino, nazadnje bo ukazal, da se morajo v Kranju peči mašne hostije iz ajdove moke.

S tem pravnim spisom sta odpotovala Jernej Strupi in Jurij Cebulj kot oblaščenca opozicije 6. avgusta v Gradec. Do Ljubljane sta jahala, ker tu še ni bilo vozne pošte, v Ljubljani menjala denar pri bankirju in veletrgovcu Codelli, ter se odpeljala s poštnim vozom v Gradec. Da bi pridobil naključenost kanclerja, sta poslala njegovemu gospodu sodček (225 funtov) finega oljčnega olja, se preoblekl, nataknala lasuljo in kito, dala nagrado kanclerjevim uslužencem ter bila kmalu sprejeta. S spremnim vplivanjem sta uspela, dobila izstavljeni resolucijo, s katero je bil Wazin odstavljen in vsi Ruessensteinovi ukrepi razveljavljeni. Zmagoslavno sta se odpeljala 21. avgusta iz Gradca ter plačala ekstra-poštni voz do Kranja. Potrošila sta 247 gld. 37 krajcarjev. Cesarsko resolucijo za vicevdoma sta prinesla kar s seboj in jo predala vicevdomskemu uradu v Ljubljani. Po vsej deželi je šel glas, kako so jo zadodili Kranjančani deželnemu vicevdomu. Na slovenski seji vseh treh mestnih korporacij sta poročala odpolnca o uspehu; izvolili so dva blagajnika, kakor so ukazali v Gradcu (Josipa Hoelza in I. K. Visintina) in mestnega pisarja Mihelčiča. Medtem pa se je vrnil grof Thurn na svoje službeno mesto in vložil rekurz na vlado, nato pa naravnost na cesarja na Dunaj. Trdil je, da sta rušila Cebulj in Strupi njegovo avtoritet in se ne spoštljivo izražala o njem. Tajni svet na Dunaju je klical grashko vlado in komoro na odgovor, zakaj sta ovirala vicevdoma pri obnovi kranjskega mestnega gospodarstva. Spomladi l. 1735 je odgovorila grashka vlada, da vicevdom grof Thurn ni nikdar predložil sanacijskega načrta v odobritev, Ruessensteinov pro-

je kratek mestne svobodščine, na katere paziti je njihova dolžnost. Dunajski tajni svet pa se s tem odgovorom ni zavoljni, marvec je zahteval izčrpano utemeljitev, ker se svobodštine ne smejo zlorabljati in ker sumljivih in nesposobnih oseb ne smejo postavljati za mestne funkcionarje. Očitek je letel na Cebulja, Strupija in Miheliča, zato je obvestila vlada omenjene osebe, ki so predložile obrambne spise. Duhovito je odgovarjal Cebulj, da se odreka kiselsteinskemu oskrbištvu, ako je to ovira za njegovo potrditev mestnim sodnikom, ker vendar ne gre, da bi po beneškem vzoru pozivali od drugod sposobne ljudi, da postanejo za borih letnih 24 gld. mestni sodniki v Kranju. Vlada v Gradcu je izdelala 177 listov obsegajoč odgovor, v katerem je zavrnila očitek dunajskega osrednjega urada, da je preprečevala sanacijo mesta Kranja. Ves uspeh gospodarskega komisarja gre na račun občega poživljenja gospodarstva. Mesta in trgi na Kranjskem so dolžni na davkih 144.011 gld. 52 kraje. 1/2 pfg. To so:

Črnometelj 5020 gld. 1 pfg. Metlika 9359 gld. 47 kraje. 1 pfg. Kamnik 16.271 gld. 4 kraje. 1 pfg., Novo mesto 52.631 gld. 55 kraje 2 pfg., Kostanjevica 3.458 gld. 45 kraje. 3 pfg. Lož 7.064 gld. 24 kraje. 1 pfg. Krško 23.682 gld. 3 kraje. Višnja gora 26.522 gld. 39 krajev, Kranj pa, da ni ničesar dolžan na davkih. Zato naj pošlje Widerkherna in Wazina v Novo mesto, kjer bo dosti posla za nje. V Kranju ne rabijo komisarjev brez uradnih navodil. Zakaj se ni brigal vicedom za ostala mesta, ki imajo toliko davčnih dolgov? Zato na ostanejo mestne svoboščine Kranja.

Vicedom grof Thurn je še vedno upal na zmago in poslal spomladji l. 1736 pl. Ruessensteina v Kranj, da prevzame prisilno upravo, odstavi sodnega upravitelja Jakoba Prešerna, postavi zopet Bobnarja za sodnika, Wazina za pisarja in blagajnika ter odstavi vse Cebuljeve pristaše iz notranjega sveta. Toda Cebulj in Strupi sta razpolagala z dovolj „močnimi“ zvezami. Dosegla sta, da je ukinil julija 1737 tudi dunajski tajni svet prisilno upravo.

Cebulj je postal mestni sodnik. Skupno s svojimi prijatelji je imel vso oblast. Zdaj se ni bilo treba batiti „mutacij“. Pri volitvah mestnega sodnika je zmagal Cebulj štiri leta zapovrstjo na ta način, da mestni pisar ni beležil imen volilcev in za koga so glasovali, marveč da je delal črtice na papir tako, da je bilo nekaj kratov za Cebulja več glasov oddanih kakor pa je bilo volilcev. Drugič pa je izpustil pri kandidatih, ki so bili mestnemu svetu neljubi, marsikatero črtico. Kontrole volilneva postanka pa sodnikom srenje niso dovolile.

Zavladala je stara nemarnost v mestnem finančnem gospodarstvu. Kljub temu, da mestni dolgoči še malo niso bili poplačani, si je zvišal sodnik plačo od 24 na 60 gld. Tudi notranji svetovalci so prejemali zopet plače, ki jih je bil ukinil prisilni upravitelj. Zonet so postopali neenako pri nastanjevanju vojaštva, ki ga je šlo v teh letih nad 56.000 mož samo Hrvatov skozi Kranj; podobno je bilo pri odmeri premoženskega

in obrtnega davka. Sodnik je ravnal z maso revnih rokodelcev, ki pogosto po več mesecih niso imeli kosa kruha pri hiši, tako kakor je delal pred malo časom s podložniki kislsteinske graščine. Še na misel mu ni prišlo, da bi obvestil srečo o stanju mestnega gospodarstva. Za majhne prestopke je dal meščane zapreti v mestni stolp. Kdor je hotel kaj dosegči pri njem, je moral v njegovih točilnicih dati za pijačo. Notranji svetovalci so s prezimom zrli na člane zunanjega sveta in srenje. V svoje vrste so sprejemali samo sorodnike in prijatelje.

O veliki noči l. 1743 pa so se pri volitvah mestnega sodnika glasovi tako cepili, da je prišel na pritožbo srenje vicedom Henrik grof Orzon v Kranj. Zunanji svet in srenja so mu potožili o silnem nerudu, ki vladala in o zapravljanju mestnega premoženja. Vicedom se je prepričal, da še vedno nimajo sestavljenega mestnega urbarja, da meščanom nočejo potrditi plačila davkov v knjižicah. Ukažal je, da odslej ne sme več nabavljati in plačevati m. sodnik z notranjim svetom sam, marveč le skupaj z zastopniki zunanjega sveta in srenje. Srenja je tudi pokrenila, naj bi mesto kupilo za rotovž bivšo Weinachtovo hišo (Mestni trg 1), v kateri bi namestili v pritličju kruharno, tehnico in merice, prvo nadstropje pa bi porabili za uradne prostore, druge pa za stanovanja častnikov. Ob skupni seji vseh mestnih korporacij je izrazil vicedom lepe želje o strahu božjem, ljubem miru, krščanski edinstvi in sporazumu, ki naj bi vladala med meščani. Bili so dnevi davne dobe, ki je jemala slovo. Bil je zadnji uradni obisk vicedomov v mestu.

Z nasveti in ukazi se ni dalo slabo gospodarstvo popraviti. Zato je predlagal vicedom l. 1746 osrednjemu uradu, naj dovoli postaviti v Kranju upravitelja iz vrst meščanov, ki bi skrbel za redno plačevanje dolgov in pridobitev odsvojenega mestnega premoženja. Preden pa je prišlo do izvedbe načrtov, je ukinila Marija Terezija naslednje leto vicedomskega urada.

V Kranju je vladala stara malomarnost v mestnem finančnem gospodarstvu naprej. Mestni dolg je rastel ponovno. Med siromašnimi sloji mesta je nezadovoljstvo z vladajočo „žlaho“ privedlo do nemirov. 20. avgusta 1749 okoli četrte ure popoldne je izbruhnil ob jasnem dnevu na več krajih mesta istočasno požar, ki je upepelil vse mesto. Zgorelo je skupno 290 hiš in 20 pristav, zgorele so listine, ki so bile potrjene l. 1706 od Jožefa I. l. 1719 od Karla VI. in l. 1742 od Marije Terezije. Smrt je našlo tudi 20 oseb v starosti 12 do 70 let. Samo kapucinska cerkev s samostanom je ostala nedotaknjena. Kapucin Scussa pripisuje v svojem „diariju“ nesrečo božji kazni, ki je zadela mesto. Štirideset let pozneje omenja Büsching v svoji „Erdbeschraibung“, da je zažgal mesto malopridna drhal. Cesarska Marija Terezija je dovolila 4.000 gld. t. zv. požarnega davka kot podpora našrevnejšim. Mnogim je stisnila nesreča herraško palico v roke. Ko se je sesnil Kranj v petek, je ravno krojila „policjska“ država novi pravni red.

J. V.:

Vajenca Jankota sveti večer

Janko sloni globoko sklonjen in šiva. Tako sloni že dve leti dan na dan, ob nedeljah samo malo preneha ropotati stroj, pa še takrat ne vseje. Roka je navajena, skoraj ne čutu, da suče švanku in drži blago. Ko drugi odiideo, mora on še pospravljati, vse mora pomesti, vse dejati v red, vse mora biti na svojem mesiu, šele potem sme v posteljo, šele potem se zanj prčne nedelja ali praznik. Morda je treba še nesti izdelano obleko bogekam, morda je treba nesti račun, morda stopiti v trgovino po to in ono za gospodinjo. Za vse je samo vajenec Janko in vse mora molče narediti, še smejeti se ne sme takrat, ko se drugi smejejo.

Janko šiva in hiti. Dobro ve, da še ne bo vse narejeno, ko bo pustil obleko, ko bo odložil švanku. Tri obleke bodo nocoj gotove, pa bogove, kdo jih bo nesel srčnim lastnikom. On pač ne, ker bo prej odšel. Da, odšel bo, za tri dni, za tri cele dneve bo šel domov. O veliki noči je bil zadnjikrat, takrat samo za dva dni, zdaj pa kar za tri. Saj že dva večera ni mogel spati od samega pričakovanja, čeprav so delali čez polnoč. Tako bi bil rad zaspal, pa se mu ni dalo, samo to je premišljeval, kako bo doma, kako ga bodo veselo sprejeli, kako mu bodo pravili, da je spet zrastel, kakor vselej. Potem bo vse lepo in spet bodo vsi sedeli za domačo mizo. In doma bo jedel in govoril bo lahko. In nihče ne bo nad njim upil, nihče ga ne bo priganjal, stegnil se bo za pečjo in samo v

če mi v redu ne oddaš, dovoj si že velik!

Stokrat je Janko že šel takole z novo obleko čez roke in z računom v žepu, stokrat je že premeril vse poti po mestu, za vse bližnje je vedel, vse prehode poznal. Saj je b. še vesel, če je mogel ven na svež zrak. A tako težko kakor je šel nocoj, ni še nikoli šel. Pred vratil je postal in se ozrl nazaj. Ali naj sploh gre? Ali bi ne bi bilo bolj pametno, da bi vrgel novo obleko z računom vred v prvi kanal in zbežal domov, zbežal na vlak, da bo doma do polnoči? Kaj naj pa zdaj domov hodi? Ali naj vso temno noč bo na poti in naj se povrhu še zgubi in zmrzne kje v mrazu? Te čudne misli se mu pode po glavi, in že stopa kakor vselej, počasi in skoraj boječe, vsakdo mora vedeti, da je krojaški vajenec.

Podbreg je daleč. Potem naj pa še tam išče tistega učitelja, ko komaj ve, kje je Podbreg. In po noči naj trka na vrata in vprašuje, če tukaj stanuje tisti učitelj. Janko računa. Če bi pošteno stopil, bi morebti prišel. Dobro uro ima časa. Če bi bilo svetlo, bi mu še mar ne bilo v eni uri priti tja in nazaj. In če bi tja prišel in mu vrgel obleko, bi tudi šlo. Zdaj ga bo pa gotovo moral čakati in iskati po vasi in taku mu bodo bežali dragoceni trenutki, vlak pa ne bo nanj čakal. Ali naj gre res šele ob desetih s tistem vlakom in naj potem pride domov ob treh zjutraj, če bo sploh prišel? Nikakor, naj ga stane kar hoče, ob šestih mora na vlak! Bo pa h. treje stopil.

Janko hiti po ulici. Meša se med ljudi, ki vsi nemirajo hite, vsem se mudi, kakor Jankotu. Pot je razmočena in kasna, človek ne more pošteno stopiti, da bi kam prih. tel. Potem pride kmalu v predmestje, kjer je manj ljudi in počasi hodijo. Mrak ga objema in s strani vleče hladna sapa, da Janko dvigne ovratnik in še bolj skuša spetiši korake. Nad mestom žare v večerni in oblačni nebo številne luči, da je vse oblitlo s čudno svetlobo, ki sveti od daleč. Od nekod se sliši potrkavanje, ki tako milo poje, kakor bi hotelo Jankotu pripovedovati in ga priganjati, naj stopi hitreje, vlak gre že ob šestih in težko ga bo ujel. Kaj bo pa potem z njegovo polnočnico, ali naj vso noč tava in zjutraj pol živ pride šele domov?

Učitelj v Pobregu je Janko k sreči kmalu dobil. Pri prvi h. si so mu povedali, kje stanuje. Tudi čakal nj dolgo, kmalu so bili zmenjeni, le denarja ni takoj prinesel. Nič ne de, da le kaj hujšega ni, da ga je le tako dobil.

„Ali bi mi povedali, koliko je ura?“ je vprašal, ko se je poslavljal.

„Pet je že,“ so mu prijazno povedali in ga vprašali, če se mu mudi. Seveda se mu, ob šestih mora biti na postaji v mestu in še preobleči se mora. Poh. teti bo moral, skoraj uro računajo odtod v mestu. Tako so mu povedali.

Janko je spet na cesti. Zdaj ima vsaj roke proste in lahko stopa hitreje. Nič ne de, da bo malo stekel, če se mudi, samo da pride še pravočasno. Kjer se kaj bolje vidi, kar teče po cesti. Čutil ni več hladne sape, vse je lepo. Janko misli samo na dom in na vlak, ki mu zdaj pač ne bo ušel. Spet posluša svetonočno zvonjenje, od vseh strani se oglašajo zvonovi in zdi se mu, da v tem spevu sliši tudi domače zvonove, ki ga vabijo, ki ga priganjajo, ki takoj mehko pojo.

Noč je že legla in Janko je prispeval nazaj v mesto. Nič ne gleda v izložbe, ne meni se za ljudi, za najkrajšo pot se odloči in teče, da ljudje pogledujejo za njim. Dober četrt ure je še, mora priti, mora.. Če je do zdaj zdržal, ali naj zdaj odneha, da bo ves trud zastonj? Če čuti, kako ima potno čelo, po vsem telesu čuti gorkoto, ki mu dobro de v tem hladnem zraku. Tudi čevlje ima mokre, pa kaj zato, samo da pride v pravem času na postajo, pa bo vse pozabljen, doma še vedel ne bo, da je bilo res težko.

Ves zasopel je stopil v delavnico. Nič ni dosti pogledoval n kogar, le denar je izročil mojstru in niti toliko ni čakal, da bi mojster pred njim prešel. Stekel je v sosednjem sobo, kjer je spal in hitro pripravljen, kar je nameraval vzeti seboj. Saj tako ni bilo drugega kakor par raztrganih nogavic in nekaj obleke, vse je imel že nekaj dni pripravljeno.

„To se ti tudi mudi.“ je zagadel mojster. „Kdo bo pa pospravil? Ali misliš, da bom jaz?“

Janko je stal sredi sobe in ni vedel, ali misli mojster zares ali se samo šali. To je vendar pregozno, da bi ga zdaj, ko je tako tekel še mojster ne pustil. To je prehudo, to je surovo, tega je zmožen samo mojster. Zakaj mu je obljubil že pred tednom, da bo ob šestih lahko šel?

„Saj boš tako vlak zamudil! Dobrih pet minut ne.“

„Ne bom ga zamudil.“ je rekel Janko in že je stopil počasi skozi vrata, a ko je b' zunaj je stekel po klancu, kar so mu noge dale. Za vsako ceno! Mora dobiti vlak!

Prisopihal je na postajo in vlak je potegnil. Janko se je oddahnul. Samo da ni zamudil. Zdaj je vseeno, čeprav je truden. Rad bi kam sedel, pa ni prostora; vlak je poln, toliko ljudi potuje nocoj, vsi z istimi občutki kakor Janko. Domov gredo, morda od daleč, morda s takim hrepnenjem kakor Janko, morda po dolgem času kakor Janko, morda so tudi hiteli na vlak kakor on. Zdaj mu je pot obilil čelo, ves

je premočen in najraje bi odpril okno, da bi se shladil. Noge se mu še, saj že dolgo ni tekel tako kakor nocoj.

Vlak je sopolhal skoz noč in Janko je mislil, da je že doma, samo da je pustil tisto luknjo, tisto delavnico, samo da ne vidi več tistih posmehljivih obrazov. V grlu ga šegeeta, nekoliko se je prehladi. Saj je tudi tekel kot še nikoli. Nič ne de, samo da bo kmalu doma.

Janko stopa po samotni poti, znana mu je in čeprav je temno, ve, da se ne bo zgubil; samo poldugo uro, pa bo doma. Doma se nemara prav zdaj pogovarjajo o njem in ga pričakujejo. Od daleč zvoni. To so vendar že domači zvonovi. Tako lepo ga pozdravlja, kakor da smo njemu zvone. Pokašjuje in v grlu ga duši, res se je malo prehladi, pa doma bo vse dobro. Mati mu čaja skuh, nekoliko se bo oddahnil, potem pa bo polnočica. Hitro stopa v breg, nekam s slo se zaganja, noge mu odpovedujejo, a čuti še moči, še daleč bi lahko prišel. Saj ni več daleč to bo že zmagal, če je še toliko. Pot je polzka in Janko se lovi z ene strani na drugo. Zdaj je pred vasjo, samo še par sto metrov in bo doma. Že vidi luči, ki svetijo skozi okna malih, tihih hiš.

Doma so ga veselo sprejeli. Veliko je bilo veselja, vel ko vprašajo, da Janko ni mogel vsem sproti odgovarjati. Kašljal je in mati je bila v skrbeh. Ali se je prehladi, ali je morda že dalje časa bolan? Ne, samo zdaj kašja, malo se je zasopel, ko je sprešil v breg, bo takoj dobro.

„Janko, bled si, bled in nič se nisi zredil vedno bolj suh si. Ali moraš preveč delati?“

„Delati?“ odgovarja Janko. „Seveda moram delati, pa ni tako hudo, samo še deset mesecev, pa bom izučen in potem bo drugače.“ Janko je ponosen na to, da bo kmalu pomočnik. Zdaj, ko je doma, je vse pozabljen, vse zbadljivke, vse psovke, vsa mojstrovina sitnost in strogo, vsi dolgi večeri, ko je moral pozno v noč delati in potem nazadnje še pometati.

„Janko, ti si bolan, sedi vendar, čaja ti pri-nesem.“

Mati ga gleda, bratje in sestre se spogledujejo. Morda je pa Janko v resnici bolan...? „Bi pa k polnočnici ne šel, ko tako kašljaš, se boš saj spočil.“ ga prosi mati.

„Zakaj sem pa potem prišel domov?“

„Zakaj? Saj si doma, boš pa jutri šel k maši, ko se boš počeno odpočil.“

Janko se ne more vdati temu. Zakaj je pa potem tako hitel, zakaj je pa tekel v Podbreg in nazaj, zakaj je pa dirjal na postajo in zakaj zdaj med potjo ni nič počival? Ali ni bilo vse samo zato, da bo še ujel polnočnico? Bi b'il pa raje ostal v mestu in pomejal po delavnicu in šele jutri šel lepo počasi in gosposko na pot!

Janko je šel k polnočnici. Ko so se vrnili, je popil nekaj čaja, potem pa trdno zaspal. Zjutraj ni mogel vstati. Kuhala ga je vročina, rdečica mu je objemala obraz in zdele se mu te. da vidi vse do dvoje. Kri mu je naravnost butala po žilah in ni imel moči, da bi se dvignil. Še vedno je slišal zvono, ki so odnekod zvonili, klicali so ga. Mati je prišla k njemu in prestrašila se ga je.

„Janko, ti si bolan...“

„Mama, bolan sem.“

Prišli so drugi lindie in tiho so hodili okrog njegove postelje. Rekli so, da je pljučnica.

(Nadaljevanje s 4. strani.)

sedni na trodeleni betonski most, čigar razpetina znaša 33 metrov. Plošča in lok pa se upirata ob bregovih na uporna zidova, ki sta postavljena na plete 4 m pod gladino vode. Gradnjo je prevzel „Slograd“, ki bo ob primernem vremenu zgradil še ograjo, stebre, na katerih bodo svetilke, prestatil po načrtu cesto tako, da med mlekarino in gradom ne bo nikake vzpetine, ker je novi most višji od starega za 1.50 m. Most bo tlakován z drobnimi kockami, ograji pa bosta kameniti. Celokupna gradnja mosta bo stala 559.044 din. Polovico stroškov prispeva banovina, polovico cesini odbor. Načrte je napravil ing. Maks Dekleva. Ta je tudi vodil gradnjo. Most mora biti izročen prometu v maju 1958. — Naše mesto bo s tem mostom s lno pridobilo.

Popravljam. Gorenjec je pred par tedni poročal o nesreči, ki se je pripetila nekemu kolesarju, baje pred gostilno „Plevna“. To vest popravljam v toliko, da se ponesrečenec, ki je doma iz Gorenjskega, menda iz Preddvora, in neki drugi kolesar nista zaletela pred gostoščino Plevna, temveč bliže mestu, prav blizu trgovine Šfrer. Ponesrečenec je tu obležal nesavosten. V takem stanju sta ga dobila gospod Aleš Demšar in njegova soprona ga. Tinka. Ta dva sta mu nudila prvo pomoč ter sta ga spravila v kakih 300 m oddaljeno gostilno „Plevna“, odkoder so poslali po dr. Hubada. Iz tega sledi, da ni nudil ponesrečencu prve pomoči g. F. P. temveč zgoraj imenovana. Gorenjec je poročal napačno zato, ker je dopisnik neki gospod napučno informiral.

Novoporočenci!

Že od Din 40- naprej do bite 6 lepih fotografij.

Foto JUG, - Kranj

PODBREZJE

Veliko prireditve je imelo naše Prosvetno društvo v zadnjem času, a najlepša je bila preteklo nedelj, A. Medvedova tragedija v petih dejanjih: „*Za pravdo in srce*“. Ljudje so bili zelo zadovoljni in so se čudili zlasti lep in številnim narodnim noščam ter drugim lepim kostumom. Saj je nastop loč 30 igralcev.

Ker jo bodo mnogi še enkrat radi pogledali, zlasti pa da pridejo pogledati igro tisti, kateri jo niso mogli doslej v deti, jo bomo na praznik sv. Stefana, 26. decembra 1957 ob 3. uri popoldne v Gasilskem domu ponovili.

Vabimo domačine in okoličane, da pridejo v obilnem številu pogledati to zanimivo delo iz zgodovine kmečkih uporov.

TRŽIČ

Silvestrovanje bo seveda tudi letos v „Našem domu“ na Skali. Treba bo letos še trdnješih obročov kot druga leta, da smeh ne bo koga raznesel. Videli boste znamenito burko „Dva para se ženita“ in potem nas bo še originalni novoletni prizor v smehu pripeljal iz starega v novo leto. Zato takoj skleni: letos ne pojdem silvestrovati nikamor drugam kot „Na Skalo“.

Opereto „Cigan baron“ že težko prčakuje tržška javnost. Prvkrat bo uprizorjena na praznik sv. Treh Kraljev. Gotovo bo žela še lepši uspeh kot lanska opereta „Dijak prosjak“.

Korajni so, namreč oni junaki, ki so zadajo adventno nedeljo (advent je menda čas resnosti) tako zmagslavno peli čudovito himno skozi Tržič. Razumeli smo samo „za sokolsk m praporom“ in „za svobodo“, pa niso šli ne za praporom in svobode nočnega miru tudi ni bil. Na uho: treba je spraviti skozi grlo mnogo neke tekočine, ki napravi človeka tako korajnega in sposobnega za tako prekrasno ubrano petje.

Umrlo je znana Majerčkova mama, ga. Ana Perko. V ponedeljek popoldne smo jo pokopali. Zanimivo je, da je umrlo pred njo že 12 njenih otrok. Sedaj jo šla sama za njimi, da premeplača lo od Njega, ki mu je tokoz vstvo služila. Naj počiva v miru!

Sv. maša v božičnih praznikih na Kofcah je bila označena v zadnjem Gorenjcu za vse božične dni in tudi polnočnika je bila v notici razglašena. Podpisani bo hvaležen gospodu, ki se namerava žrtvovati o božiču za Kofce in vesel, če bodo planinski prijatelji izpolnili res svojo versko dolžnost, toda dovoljenja za polnočno pa kapela na Kofcah ob svete stolice nima. Zato se polnočnica ne bo vršila, četudi v božičnih vabilih za Kofce ni bila letos prvič naznanjena, ampak že parkrat ter je bil podpisani na merodajne cerkevne oblasti na podlagi napačne časopisne vesti že tudi vprašan, če morda ne pozna cerkvenih predpisov glede polnočnice. — V Tržiču, dne 20. decembra 1957. Vov Anton, župnik.

Podružnica SPD ima odprte sledeče postojanke:

Dom na Kofcah, znan daleč na okrog po svoji udobnosti. Snega je čez 1 meter, v višjih legah še enkrat toliko. Sneg je suh in smuka prav odlična.

Koča pod Storžičem je vsako nedeljo in

praznik ter dan pred njim oskrbovana. Snega je dovolj, smuka prav dobra. Iz Loma pa je prav dobră pot za sankanje. Zavetišče v Gozdu nad Kržami vam nudi prav prijeten nedeljski izlet, s smučami ali sankami.

SP. BRNIK

Pretekli petek zjutraj, ko sonce še ni obsijalo naših lepih gora, ampak je v naši vasi vladal še nočni mir, je vozil skozi vas avto, last g. Julijana Lapajne, 3 potnike: našega bivšega občinskega tajnika in loveca na fazane g. Julijana Lapajneta, g. Zule Ivana, sedanjega vznogravnega občinskega tajnika ter še enega gospoda. Od prevelikega mraza ali prehude vročne nestalna tla so zagnala avto na mesto po cesti naprej — v vogel F. Štejeve hše. Avto je obstal. Neustrašeni potniki so pregledali dejanski stan: avto nas noče več peljati naprej, pač pa bo dovolil, da ga drugi peljejo. S pomočjo štirinajstih živali v spiskovanjem prejšnjih voznikov so avto pr peljali domov, kjer ga te dni vneto popravljajo, da bo mogel zopet služiti domorodnim, naprednim in občekoristnim dnevnim in nočnim potovanjem. — Mogoče se je g. Julijan spomnil ob tej priliki na nesrečo, ki se mu je pripetla pred časom par metrov proč od mesta dosedanje nesreče. Obakrat se je nesreča zgodila na važnem potovanju. Ali ne bi bilo bolje važna potovanja opustiti kakor pa hoditi načel na led. Ljudje smo pa najbrž manj pametni!

PREDSLJE

Naša prosveta priredi letos prvikrat silvestrovjanje.

Na programu: petje, godba, ter zanimiva veseloga.

Začetek ob pol 8. uri zvečer. Fantje bodo prodajali vstopnice v predprodaji, preskrbite si jih pravočasno. Kdor se rad smeji, naj ta večer ne zamudi!

PREDDVOR

Prosvetno društvo v Preddvoru priredi dne 31. decembra ob 8. uri zvečer v svojem domu Silvestrov večer. Na sporednu je malomestna burka „Cigani“, kupleti, alegorija in šmarskaj. Kdor hoče vstopiti z veselim in nasmajanim licem v novo leto, ta ne bo stal doma, ampak bo rade volje prihitek v društveni domu. Igralci našega Prosvetnega društva so dobro znani po svojih zmožnostih in smo prepričani, da bodo tudi ob tej prilki zadovoljili gledalce.

Umrlo je v Novi vasi Kaštron Katarina v starosti 61 let, gospodynica priznana v prosvetnih delavcev. Bila je skrbna in globoko verna žena, Nai ji sveti večna luč, ostalim pa naše sožalje.

Vsem čitaljem Gorenje želi vesel Božič dopisnik.

GORIČE

Preteklo nedeljo je naše Prosvetno društvo priredilo igro „Henrik gobavi vitez“. Ker je igra res lepa, zato se na splošno željo ponovi v nedeljo 26. decembra na praznik sv. Štefana. Toplo vabljeni!

CERKLJE

Sreča v nesreči. Naš bivši g. župan nimajo nič premoženja. Tihom brez hrupa in brez žalosti so ga izgubili. Pravijo, da je nekaj v ozadju. Če bo kaj zanimivega, lahko g. urednik ob pondeljkih vprašate naše mesarje in druge sejmice, boste gotovo bolj natanko izveleli.

Podružnica sadarskega v tržarskega društva ima svoj redni občni zbor v nedeljo na dan sv. Štefana ob pol 4. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma. Vabljeni!

MOŠNJE

Pri nas je bil 19. decembra ob 10. uri pogreb posestnika Lovrenca Jane. Pokojnik je bil 80 let star in je bratranec starološkega kanonika in dekana N. v. m. p.!

HRASTJE

Naše Prosvetno društvo vprizori dne 26. XII. t. l. na dan Sv. Štefana v društvenem domu v Hrastju „Malo pevko“, ki bo ena najlepših iger, kar jih je že vprizorilo naše društvo.

K obilni udeležbi vabi odbor.

NAKLO

Miklavževanje. Po posredovanju tuk. Prosvetnega društva se je letos sv. Miklavž ustavil tudi pri nas in podelil nekaj svojih daril našim dobroim otrokom, malim in velikim. Oboji so društvo zelo hvaležni za njegovo nesebičnost. Vendar prosimo, da si tudi zase izprosi kak dar; n. pr. da mu pomaga na kak način priiti do večje društvene dvorane; sicer bomo res morali dobiči pomoč iz Ribnice.

Kletvina. Naklanci smo v jedru še dobri, ker v svoji sredi neradi trpimo ljudi, ki preklinajo, zlasti če se godi to že iz navade in vpriča naših otrok. Naš nacionalizem nam v prvi vrsti nalaga dolžnost, dobro vzgojiti svoje otroke. Zaradi njihove koristí se ne bojimo nobenih potov. Nekateri pa mislimo, da so to malenkosti. Naj vedo, da se prav v malenkostih pokaže človekov značaj. Ostane pa vprašanje: Kako moreš dobro vzgajati, če se ne potrudis, da bi b'l tudi sam dober? Nam se zdi to nemogoče. Kdor je drugega mišljeneja, mu priporočamo, da se preseli drugam, kjer

takih „malenkosti“ ne opazijo in ne spreglejo dvojne vloge, kar mi imenujemo hinavščina.

Delavski tečaj. Pretekli teden se je pod okriljem Prosvetnega društva vršil trdnevni, večerni tečaj o delavskem vprašanju. Vsak večer je bilo po eno predavanje, kateremu je sledila zelo živahnega debata. Videlo se je, da je b'l ta tečaj že zelo potreben. Udeležba je bila vkljub slabemu vremenu dobra. Mimogrede smo opazili, da naš „Janez Krstnik“ še vedno potrebujejo in vztrajno pripravljajo pot — seveda le sebi v svojem. Gotovo ima preslab zobe za trdi kruh opozicije, pa si želi izpremeniti.

Socialnost mu je na jezik! Saj trenzo misleči delavci pomnimo nekoliko več, kakor je morda njemu ljubo. Kdor pa je pozabljen, mu je treba iti le mimo naše občinske hiše in prebiti napis, ki je nastal pod njegovim vplivom. To je žalosten dokaz njegove razreditve, delavstvu sovražne miselnosti. Seveda od tega časa se je vladno kolo zavrtelo (kotor je bil zgoraj je prišel spodaj), zato njegova navidezna izpreobrnitev in nova taktika. Kdor se potaplja, po bilki grabi. Saj se poznamo, zato že vnaprej lahko napovemo njegove nastope, jih primerno upoštevamo in ne zamerimo.

SMARTIN PRI KRANJU

Prosvetno društvo bo v nedeljo - na sv. Štefana dan vprizorilo v prostorih Smartnskega doma popoldan ob 3. uri veseloligo v treh dejanjih „Razočaranji svatje“. Ker je v tej igri mnogo smeha in zabave se vsi prijetljivi smeha vladajo vabite. Vstopna običajna.

Občinska seja v Kranju

V petek 18. decembra je bila v občinski posvetovalnici seja kranjskega občinskega odbora.

Zupan g. Cesenj je uvodoma med drugim poročal, da je ukazala javna borza dela obč. 4000 din, kateri znesek se sme porabiti le za javna dela. Po sklepnu uprave se bo znesek porabil za kanalizacijska dela pri novi šoli.

Dne 14. in 15. decembra so bile volitve kraljevih obrobov (vaških) priključenih vasi v občini Kranj pri katerih so bili izvoljeni: za Primskovo Novak Janez, Ješe Janez, Stare Franc; za Klanc: Krč Franc, Kos Jožef, Kremljan Valentin; za Huje: Bitenc Jože, Zebre Janez, Pavlin Franc; za Rupo: Strupi Anton, Sitar Jože, Perčič Franc; za Cirčče: Bajda Peter, Kozina Janez in Peternej Anton.

G. župan je dalje prečital dopis ravnateljske tekstilne šole, glasom katerega je ministristvo za trgovino in industrijo odobrilo otvritev predilskega in tekstilnega kemijskega oddelka na tekstilni šoli. Ker je treba predhodno rešiti vprašanje šolske zgradbe je ravnateljstvo šole zaprosilo banko upravo, ki naj ugotovi uporabnost v poštev prihajajočih zemljišč.

Zanimivo je bilo tudi poročilo o stanju zadeve glede državne policije v Kranju. O tej zadevi se je govorilo v seji policijskega odseka, ki pa je zadevo odstopil finančnemu odseku. Ker temu pogoju niso bili jasni, se je obrnil na sresko načelstvo. Občina bi morala nositi del stroškov, ne bi pa prevzela ali pa vzdrževala vse policije. Predstojna ka, uradnike, stražnike in detektive preskrbi država. Občina Kranj kaže tudi občna Stražnica morata k tem izdatkom le prispetati. G. župan je na te izjave sreskega načelstva povedal, da je občina pripravljena prispeti 100.000 din t. j. približno toliko, kol'kor sedaj stane občino policija, dočim bi občina Stražnica dala 10.000 din in napravila stražnico. Naša občina bi poleg denarja dala na razpolago eventualno pisarno in zgradila tri stražnice in sicer na Primskovem, v mestu in pri Gorenji Šavi. Občinski odborniki so izjavili g. župana soglasno odobrili.

Odbor je na predlog g. predsednika sklenil, da bo dala občina o Božiču potrebnim brezposelnim in revnim družinam dvodnevno prehrano v Delavskem domu.

Predsednik finančnega odseka g. Fock je poročal, da bo občina prispetovala za meščansko šolo v Škofji Loki sveto 27.6.50 oz. romu din 1739, ki odjade na kranjske dijake. Po tem poročilu je bila živahnega debati glede prodaja posestva „Prebole“. Sklenili so, da se prodaja posestva odloži na pomlad.

Isti poročalec je poročal o dražbi občinskih tehnic in sejmnine na mestem trgu. Tehnici sta se oddali dosedanjemu zakupniku Kosmaču Jožetu za 6450 din, sejmnnino na Mestnem trgu za 21.100 din pri Šorn Antonu. Zakupna doba trajala od 1. aprila 1958 do 31. marca 1959.

Za plačilo vodarine v priključenih vseh je poročal občinski odbornik g. inž. Mlakar. Sledilo je poročilo policijskega odseka. Občinski odbor se je izreklo za novo koncesijo Brule Francu v novi koloniji na Hujah. Istočno se ni ugovarjal prenos gostil. Koncesije ge Pavle Bidove v korist Marije Bidove. Končno se ni občinski odbor izreklo za podelitev koncesije avtotaksi Guzelj Alojziju iz Medvod s stajališčem v Kranju.

Okraina Kmečka zveza

Krajevni odbori naj pridejo po vabilu za prirejanje sestankov po posameznih krajih, po

sklepu seje z dne 13. decembra v našo pisarno v Kranju, v pondeljek 28. decembra. Ako pa kaže želijo še prej, naj se zglašijo pri načelniku OKZ v Predloskih.

Krajevni sestanki. Krajevni odbori naj takoj določijo čas sestankov po sklepu zadnje seje in naj to sporoči OKZ, da se jim bo moglo poslati potrebne govornike.

Kmetijski tečaj. Vabilo za tečaje se dobre v pisarni OKZ v Kranju in naj se v pondeljek 28. decembra zglašijo zastopniki KKZ da jih dobijo potrebno število.

IZ življenga Kmečke zvezde.

SPORED KMETIJSKEGA TECAJA

ki ga priredi Kmečka zveza v Kranju.

Ponedeljek 10. januarja od 2 do 4: Uvodno predavanje Važnost stanovske in strokovne izobrazbe.

Od 4 — 6: Gospodarski zemljepis Jugoslavije.

Sreda 12. januarja od 2 — 4: Gospodarjenje na kmečkem posestvu. Od 4 — 6: Pomen knjigovodstva na kmetiji.

Ponedeljek 17. januarja od 2 — 4: Važna vprašanja iz živinoreje. Od 4 — 6: Mleko vir dohodkov.

Sreda 19. januarja od 2 — 4: Zdravje pri živini. Od 4 — 6: Gnoj in gnojšček.

Ponedeljek 24. januarja od 2 — 4: Poljedelstvo in travništvo. Od 4 — 6: Gospodarsko merstvo in računstvo.

Sreda 26. januarja od 2 — 4: Sadjarstvo in uporaba sadja. Od 4 — 6: Davki.

Ponedeljek 31. januarja od 2 — 4: Vrtnarstvo. Od 4 — 6: Zadružna skupnost — gospodarska moč.

Sreda 2. februarja Svečnica od 2 — 4: Kmet in postave. Od 4 — 6: Zaključek.

ecaj se vrši v dvorani hotela „Stara pošta“ v Kranju. Predavanja so samo popoldan od 2. do 6. ure. Pristop na tečaj imajo vsi kmečki ljudje brez ozira ali so člani Kmečke zvezde ali ne.

Kmetje, gospodarji, kmečki fantje in dekle, udeležuje se redno tega tečaja! Ne zamudite ugodne prilike! Pomnite, le izobražen stan ima bodočnost! Brez izobrazbe bomo podlegli v boju z drugimi stanovil!

MALI OGLASI

Za vsako besedo v milih oglaših se p'ata 0.50 D. Naimanis znesek je 6 din

Važno! Modroče, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni Bernard MAKSI, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Otomane, divane, modroče in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najcenejše ter se pripravi na februarju v Kranju na periferiji Kranja na predelitve Naslov v upravi.

Kuharica vešča in čista, se sprejme takoj k malim družinam v Kranju. Naslov v upravi.

Slamoreznicu na motorni pogon prodam ali zamenjam za ročno. Janko Stefe, Predselje 9, p. Kranj.

Družinsko stanovanje v I. nadstropju se s 15. januarjem odda. Britof pri Kranju št. 68.

Krojči in šivilje! Moško in damske krojne knjige dob te pri Knafej Alojziju, Ljubljana, Križevniška ulica. Najmodernejši kroji. Zahtevajte prospekt.

Vsem

cenj. odjemalcem želimo blagoslovljene božične praznike, srečno in veselo novo leto 1938.

Zahvaljujemo se za nam v starem letu izkazano zaupanje in naklonjenost ter se priporočamo tudi v novem letu. Zagotavljamo Vas vsestransko najbolje postrežbe z nizkimi cenami!

Trgovina z železnino

P. Majdič-Merkur Kranj

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem svojim odjemalcem v vseh podružnicah

MLEKARSKA ZADRUGA (skupni obrat) Naklo pri Kranju

HOTEL STARA POŠTA KAVARNA RESTAVRACIJA

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

**Na Štefanovo se priredi v plesni dvorani domača veselica.
Brez vstopnine. Začetek ob 8. uri zvečer.**

Za praznike se točijo vsa vina čez ulico za 2 – 4 din ceneje.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem cenj. odjemalcem

Franc Gorjanc

KRANJ, veletrgovina z lesom in dežel. pridelki

Mlekarska zadruga v Predosljih

želi vsem članom, prijateljem, odjemalcem in naročnikom

blagoslovjen BOŽIČ in srečno NOVO LETO!

Zadruga je združenje večjega števila ljudi in ima namen s skupnim delom in malimi stroški zboljšati gospodarski položaj članov.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem

ZABRET IVAN

**tovarna opeke in lesna trgovina
BOBOVK pri KRANJU**

Prvovrstni strešni bobroveč.

Raznovrstne zidne, votle in fasadne opeke.

Tiskarna „Tiskovnega društva“

želi vsem

vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Tvrđka

J. KNIFIC tovarna vsakovrstne žime

želi vsem svojim poslovnim prijateljem, odjemalcem ter naročnikom blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto. Vsem se toplo priporoča v prihodnjem letu.

Prav vesel Božič želi vsem cenjenim odjemalcem, ter se še nadalje priporoča za cenj. obisk

MODNA TRGOVINA IVO WENDLING KRANJ

Vesel Božič in blagoslovljeno Novo leto želi Vsem svojim cenj. odjemalcem in se še za nadalje priporoča

Klemenčič Janez mesarija KRANJ, Bleiweissova 24. Podružnica Stražišče poleg Šmartinskega Doma.

**Srečen Božič
vsem**

HLEBŠ

STEKLO, PORCELAN, OGLEDALA, SLIKE, OKVIRJI, JEDILNO ORODJE, VSI GOSPODINJSKI PREDMETI.

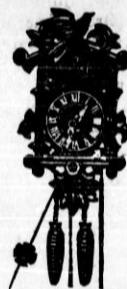
Vesele božične praznike in srečno Novo leto 1938 želi vsem odjemalcem

Anton Vreček trgovina

špecerija, porcelan, steklenice, mešano blago.

Se toplo priporoča za nadaljni nakup.

B. Rangus zlator in sodni cenilec Kranj

**Za Božič
velika izbira.
Oglejte si novo urejene izložbe!**

14 kar. zlato že od Din 60— dalje.

14 kar. zlato že od Din 80— dalje

Največja izbira ur, zlatnine, srebrnine, alkoholnih mer, optike, jedilnega orodja, kristala, največja zalogu kuku ur vseh vrst in cen. — Vsa v to stroko spadajoča popravila in predelave se pod jamstvom strokovno, točno in solidno izvrše. — Prepričajte se pred nakupom, zahtevajte cenik.

Vesel Božič!

Knjige, mape, bloke, albume, odjemalne knjižice, kaširanje slik in zemljevidov, itd. izvršuje po izredno ugodnih cenah

Knjigoveznica

TISKOVNEGA DRUŠTVA

V KRAJU

(za farno cerkvijo)

Vsa dela se izdelujejo elegantno, trpežno in ceneno.

Javne knjižnice imajo popust!

Vsem, ki se nameravate fotografirati!

Pri boljšem fotografiraju naredim po dva posnetka in pri vpo- gledu prob šele naročite foto- grafije. (Oglejte si naše izložbe!)

Foto JUG, - Kranj

HRANIILNICA in POSOTIJLICA v KRAJU

(Ljudski dom) r. z. z. n. z.

Sprejema hraniilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hraniilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštnje hraniilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hraniilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hraniilne vloge se obrestujejo najugodnejše.

Vsem odjemalcem želi srečne in blagoslovljene božične praznike ter uspeha polno novo leto

Jurij Pollak
strojno mizarstvo
KRAJN

Vrtnarstvo
Sušnik Franc
želi vsem cenj. odjemalcem VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO.
Priporočam se za nadaljnjo naklonjenost.

Bifé
pri
St. Kapušinu
v Kranju
želi vsem gostom in odjemalcem vesele božične praznike in srečno Novo leto.

„ILIRIJA“
KRANJ, Glavni trg
želi vsem vesle božične praznike ter uspeha polno Novo leto.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi
Franc Šink
slaščičarna in svečarna
Kranj

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi
Lekarna M. Rauh
KRANJ, Mestni trg

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem
Vinko Oselji
pečar
KRANJ, Glavni trg 18.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi svojim odjemalcem
Ana Kristančič
Kranj
Čevlji — perilo — nogavice!
Najniže cene!

Blagoslovljene praznike in srečno Novo leto želiva vsem cenj. odjemalcem

Ivana in Nace KOKALJ
gostilna „pri Matičku“
KRAJN

Za praznike bom točil najboljša vina!

Vesele BOŽIČNE PRAZNIKE in srečno, blagoslovljeno NOVO LETO

ž
e
i
i

Hranilnica in posojilnica v Kranju (Ljudski dom)

Vesele BOŽIČNE PRAZNIKE in srečno, zdravja polno NOVO LETO želi vsem

Lekarna Mr. Ph. Fran Šavnika dediči
„Pri sv. Trojici“
Kranj

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem svojim cenj. odjemalcem tvrdka

LOGAR & KALAN
naslednik SREČKO VIDMAR
manufaktura, KRAJN

Vsem našim cenj. odjemalkam in odjemalcem želimo vesle božične praznike in srečno Novo leto in se za nadaljno naklonjenost priporočamo

ANDREJ OGRIZEK
prva kranjska plešilnica

MINKA OGRIZEK

trgovina galanterije, modnih plešenin, ročnih del

VEDNO V VELIKI IZBIRI NA ZALOGI:

Priznano lepe plešenine lastnega izdelka za dom, za šport po najnovjih krojih, tudi po meri.

Galanterija, damske perilo, rokavice, nogavice, čipke, robci, kravate, kape. Ročna dela in ves potrebni material, volna vseh vrst in barv, DMC prejce in CMS material, miljeji, prti, garniture, blazine, garni, svile in kvačanci itd.

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje, strojno vezenje perila, monogramov oblek in zaves, hitro, lično in ceneno!

NAŠE GESLO:

Postreči Vam vedno z najboljšim, ker slabo blago je dvakrat draga!

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem cenj. odjemalcem

JANKO RANT
špec. trgovina
KRAJN

Tvrdka

M. KANDUČ
nasl. S. Brinovec

želi vsem svojim cenj. odjemalcem prav vesle božične praznike in srečno, blagoslova polno Novo leto

ter se obenem priporoča za nadaljni nakup vsakovrstnega galerijskega blaga v lepi izbiri, katerega bode tudi v naprej nudila res po skrajno nizkih cenah.

Pekarna in slaščičarna
pri **BUČARJU**
KRAJN

želi vsem cenj. odjemalcem vesle BOŽIČNE PRAZNIKE in srečno NOVO LETO.

Gostilna pri ZORCU
Antonija Kumer

želi svojim gostom in znancem vesle božične praznike in srečno Novo leto.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem cenj. odjemalcem

Terčon Albin
delikatese — špecerija
Kranj, telefon št. 70.

Vesel Božič in srečno Novo leto želi naročnikom in odjemalcem

Viktor Tonejc
tapetnik — Kranj

Pogačnik Janko
trgovina z mešanim blagom
Kranj

želi vsem VESELE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO ter se priporoča za nadaljnji cenj. obisk.

SREČEN BOŽIČ in blagoslovljeno NOVO LETO želi

Sitarska in žimarska zadruga
r. z. z o. z. Stražišče

Vesel Božič in srečno Novo leto želi
Marija Galjot

damska konfekcija — Kranj

Vsem cenj. odjemalcem želi vesele praznike in srečno Novo leto

Ivan Bitenc
ključavnica in trgovina s kolesi
Kranj, Vidovdanska c. (poleg gimn.)

Vesele praznike in srečno Novo leto
želi tvrdka

M. Česenj
trgovina z lesenimi potrebščinami.

Prav veselle božične praznike, kakor tudi srečno Novo leto želi vsem cenj. gostom

Slaščičarna
P. Faletič
Kranj, Jenkova ul. 6.

Vesel Božič in srečno Novo leto želi vsem

Gostilna
Joštar
Kranj

Vesel Božič in srečo v Novem letu želi

„KOVINA“
železnina — Kranj

Vesele božične praznike in blagoslovljeno Novo leto želi vsem svojim članom

Gorenjska kmetijska zadruga
Kranj

HORNYPHON

Čisto kakor zvon poje
radio Horniphon

Blagoslovljene praznike in srečno Novo leto
Vam želi
RADIO TEHNika

Franjo Jaklič **K R A N J** **SIERA Radio**

Vesel Božič in srečno Novo leto želi

Franjo Nadižar
strojno mizarstvo
KRAJN

Cene zmerne in solidne!

Veselle božične praznike in srečno Novo leto želi vsem cenj. gostom in obiskovalcem

FRANC BRULC
gostilničar — Kranj

Tv.
HINKO
KRAJN - poleg farne cerkve

želi vsem svojim poslovnim prijateljem, znancem in ostalim svojim strankam blagoslovljene BOŽIČNE PRAZNIKE in srečno NOVO LETO!

Blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto želi vsem cenj. odjemalcem

KOKALJ JANKO
mesarista
Zalog — Golnik

Pozor! Ženini in neveste!

Nudim Vam Veliko izbiro lepe morske trave, žime, civilha, posteljnih vzmeti (fedrov), in za vezanje istih, močne vrvice in motovz.

Nadalje nudim civilsne vreče, vrvi za perilo, kokusove predpražnike in razne taške iz motvoza.

Imam pa tudi v zalogi vseh vrst vrvarsko blago kakor: štrange, uzde, vrvi,

gurte, biče, bičevnike in motovz vseh vrst itd.

Vsem mojim odjemalcem se najtopleje zahvaljujem in priporočam, ter želim

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE!

A. ŠINKOVEC — KRAJN — vrvarna.

Vsem cenj. odjemalcem želi veselle BOŽIČNE PRAZNIKE
ter prav srečno in zadovoljno NOVO LETO

manufaktturna trgovina

M. KOKL - KRAJN

Priznano najlepša izbiral

Skrajno solidne cene!

Vesele in srečne božične praznike ter srečno in blagoslova polno Novo leto želi

HRANILNICA in POSOJILNICA
v Šenčurju